

Nro.
03
2023

Henkilö

MINISTERI LEENA MERI
LUPAA LISÄÄ RAHOITUSTA 22

Työssä

TUOMARIT PERUSTIVAT EETTISEN
NEUVOTTELUKUNNAN 26

Ilmiö

TULISIKO YKSITYISTÄ RIKOSTEN
SELVITTELYÄ SÄÄDELLÄ? 32

Juristiuutiset

Juristnytt

Juristiuutiset.fi

Olet suojassa!

Liiton ammatillinen oikeusturvavakuutus
tuo turvaa jäsenille. 14

Juristipäivä

13.10.2023
Helsingissä

Kuka päättää, kuka vastaa?

Osta lippusi lakialan ykköstapahtumaan edulliseen jäsenhintaan 28.9. mennessä. Juristipäivässä perehdyt ajankohtaisiin aiheisiin huippupuhujien johdolla.

juristipäivä.fi

JURISTILIITTO
JURISTFÖRBUNDET

14

PINNALLA

Työ- tai virka-suhteinen liiton jäsen saa turvakseen arvokkaan ammatillisen vakuutuksen, joka on räätälöity juristeille.

22

HENKILÖ

Oikeusministeri Leena Meri tahtoo suojata lakimies- ja juristi-nimikkeet. Hän lupaa oikeudenhoitoon myös lisää euroja.

38

ARKIPÄIVÄ

Leia Ahlström johtaa MTV:n energistä lakitiimiä ja seuraa mainosmaailmaa liiketoiminnan ytimessä.

42

TIEDON VÄÄRTI

Lapsiin kohdistuvat rikokset muuttuvat kiireellisesti käsiteltäviksi lokakuun alussa.

20

Vaikuttamassa

Juristiliitto vaikuttaa työehtoihin myös Euroopan tasolla.

26

Työssä

Tuomarikunta käynnisti itsesääntelyelimen ammattieettisten periaatteiden tueksi.

32

Ilmiö

Yksityiset rikosten selvittäjät peräävät tunnustettua asemaa poliisinkin tukena.

46

Svenska sidor

Apotti finns endast på finska men lagens krav tillgodoses med översättningar.

- 5 Pääkirjoitus
- 9 Puheenvuoro
- 10 Lyhyesti
- 28 Susanna Reinboth
- 29 Jäsenyhdistys
- 30 Oikkarit
- 37 Heikki Halila
- 41 Pulma ja ratkaisu
- 48 Urapalvelut
- 49 Nimitykset
- 50 Antti Innanen
- 51 Viisi nopeaa

Lue myös verkosta!

- › Tuomioistuinharjoittelun todellisuus tyrmistyttää
- › Näin tekoäly muuttaa juristin työn
- › Mitä tarkoitetaan oikeussalietiketillä?

JURISTIKIRJE

ajankohtaiset 4•2023 Tilaa juristikirje: almatalent.fi/uutiskirjeet

”Ilmasto-oikeus on kehittynyt nopeasti ja vaikuttaa yhä vahvemmin myös muihin oikeudenaloihin. Juristien on tärkeää ottaa tämä huomioon, ja olla eturintamassa mahdollistamassa siirtymää kohti ilmastokestävää yhteiskuntaa.”

Juristikirjeen haastattelussa kansainväliseen ympäristöoikeuteen erikoistunut professori Kati Kulovesi.

JULKAISIJA

Juristiliitto — Juristförbundet
Uudenmaankatu 4–6 B, 00120 Helsinki
puhelin 09 8561 0300
www.juristiliitto.fi
www.juristiutiset.fi

TOIMITUS

Juristiliitto
Janne Laukkanen, päätoimittaja
Marjo-Riitta Oksa, viestinnän asiantuntija
Merilla Kivineva, viestinnän asiantuntija
etunimi.sukunimi@juristiliitto.fi
juristiutiset@juristiliitto.fi

Otavamedia Oy
Firdonkatu 2 T 151, 00015 Otavamedia
yrityksille.otavamedia.fi
Diana Törnroos, tuottaja
Outi Rinne, tuotantokoordinaattori
etunimi.sukunimi@otava.fi

TOIMITUSNEUVOSTO

Ira Hietanen-Tanskanen, pj, Pentti Ajo, Annette Alén,
Petri Alkiora, Karoliina Huuskonen, Pirkko Janas,
Silvia Korpisola, Vesa Korpela, Tiina-Leena Kurki,
Janne Laukkanen, Minna Melender, Juha Nurro,
Petra Spring, Sinituuli Suominen, Jore Tilander,
Matti Vaattovaara, Mirjami Ylinen

OSOITTEENMUUTOKSET

palvelut@juristiliitto.fi

TILAUKSET

Kestotilaus 12 kk 98 euroa
Marjo Rintala
puhelin 09 8561 0300
marjo.rintala@juristiliitto.fi

ILMOITUSMYNTI

Asiakasmedia Jaatinen Oy
anne.joukainen@asiakasmedia.fi
ari.suominen@asiakasmedia.fi

KANSIKUVA

Anna-Kaisa Jormanainen

PAINATUS

Grano Oy

ISSN 2954-1905 (painettu)
ISSN 2954-1913 (verkkójulkaisu)

78. vuosikerta
Painos 15 700
Aikakausmedia ry:n jäsen

Copyright © Otavamedia Oy

Lehden sisältöä ei saa osittainkaan jäljentää
ilman toimituksen kirjallista lupaa.

Toimitus ei vastaa tilaamatta lähetetyistä materiaaleista.
Kirjoittajien artikkeleissa esittämät mielipiteet ovat
heidän omaiaan eivätkä välttämättä edusta
julkaisijayhteisön kantaa.

ILMESTYSPÄIVÄT

4/2023 ..... 8.11.
5/2023 ..... 13.12.

Juristiutiset
on 100-prosenttisesti
kierrätyskelpoinen.

Oikeudenmukaisen Suomen rakentajat

Juristiliiton tunnuslause korostaa oikeudenmukaisen yhteiskunnan rakentamista. Yhteiskunnallisessa keskustelussa viesti on ollut erityisen merkityksellinen kuluneena vuonna.

Filosofit palauttavat oikeudenmukaisuuden käsitteen niin yksilöiden tasa-arvoiseen kohteluun kuin moraalisiin hyveisiin. Yhtä lailla he tarkastelevat oikeudenmukaisuutta prosessuaalisuuden kautta: oikeudenmukaisuus saavutetaan päätöksentekoprosesseilla, jotka ovat esimerkiksi avoimia, puolueettomia ja joissa kaikki osapuolet tulevat kuulluiksi.

Tällaisilla prosesseilla on aina myös taloudellinen hintalappunsa.

Orpon hallitusohjelma lupaa parannuksia oikeudenhoidon rahoitukseen. Lupailut lisäykset eivät ratkaise kaikkia ongelmia, mutta ne auttavat vuotavan laivan suurimpien reikien tilkitsemisessä. Juuri näiden ammotavimpien aukkojen paikkaamista Juristiliitto vaati vaalien alla. Oikeudenhoidon perustuksista on pidettävä huolta.

Eurojen lisäksi Orpon hallitus lupaa myös lisää työpaikkoja juristeille. Tämän lehden laajassa henkilöhaastattelussa tuore oikeusministeri **Leena Meri** toteaa, että pysyvillä lisäresursseilla lisätään esimerkiksi tuomarivirkojen määrää. Tätä tarvitaan. Hänen mukaansa on myös tärkeää lisätä käräjännotaarien määrää. Juuri näin. Juristiliitto on ollut toistuvasti vaatimassa panostuksia tuomioistuinharjoitteluun.

Välillisesti lisätyötä tarjoavat sen sijaan hallituksen kaavailemat työelämäuudistukset. Nopeat ja laajat uudistushankkeet kuormittavat lainsäädäntötyön parissa toimivia jäseniämme. Prosessuaalinen oikeudenmukaisuus edellyttää, että vaativalle lainvalmistelutyölle varataan kohtuullinen aika ja riittävät resurssit.

Prosessuaalista oikeudenmukaisuutta lisää myös vuorovaikutus. On tärkeää, että ammattikuntana kuulemme toisiamme ja käymme yhteiskunnallista keskustelua. Tähän tarjoaa mainion tilaisuuden 13. lokakuuta Helsingissä järjestettävä Juristipäivä. Olethan tutustunut ohjelmaan Juristipäivä-sivustolla ja varannut paikkasi!

Janne Laukkanen

päätoimittaja

✉ janne.laukkanen@juristiliitto.fi

🐦 @LaukkanenJanne

Yritysvastuuoikeuden koulutusohjelma

2.11.–14.12. Helsinki

Yritysvastuuoikeus oikeudenalana kasvaa ja sen merkitys muun muassa yritysjuristin työssä on koko ajan painavampi. Koulutusohjelma tarjoaa kattavan kokonaisuuden keskeisistä teemoista ja käytännön oppia yritysvastuutyöstä.

Ohjelmassa muun muassa:

- katsaus yritysvastuun sääntelyyn
- juristin rooli yritysvastuun oikeudellisuudessa
- mitä jokaisen yrityksen tulisi ymmärtää kestävästä sijoittamisesta: keskeinen sääntely – taksonomia ja kestävän rahoituksen tiedonantoasetus
- yritys näkökulma yritysvastuun toteuttamiseen: ympäristövastuu, sosiaalinen vastuu ja hyvä hallinto yrityksen näkökulmasta.

Asiantuntijoina muun muassa:

- Osakas, asianajaja **Anna Kuusniemi-Laine**, Asianajotoimisto Castrén & Snellman Oy
- OTT, KTM, Kirjanpitolautakunnan puheenjohtaja **Timo Kaisanlahti**
- Teknologia- ja datajuristi, asianajaja **Otto Lindholm**, Dottir Asianajotoimisto Oy
- Partner, ESG Advisory **Jussi Nokkala**, PwC Finland
- Osakas **Lotta Uusitalo**, Procopé & Hornborg Asianajotoimisto Oy
- OTT, General Counsel, Nordea Large Corporates and Institutions **Sakari Wuolijoki**, Nordea Finland
- OTT, dosentti **Mikko Rajavuori**, Turun yliopisto
- Yritysvastuujuristi, luennoitsija/tutkija **Juho Saloranta**, Opinio Juris Oy, Itä-Suomen yliopisto

Etuhintaa voimassa 22.9. saakka 1 680 € (norm. 2 435 €)

Osallistu läsnä tai etänä.

PAKOTEPÄIVÄ

28.9. Helsinki

Miten pakotteet vaikuttavat yrityksen toimintaan? Miten toteuttaa kansainvälistä pakoteseurantaa? Seminaarin asiantuntijat hyödyntävät puheenvuoroissaan puolen-toista vuoden aikana kerryttämäänsä kokemusta pakotteisiin liittyvissä erityiskysymyksissä. Tarkastelussa on myös viimeaikaista pakotteita koskevaa oikeuskäytäntöä.

Puheenjohtajana asianajaja, VT, osakas
Thomas Kolster,
Asianajotoimisto Krogerus Oy.

Juristiliiton jäsenet ja julkinen sektori 671 €
(yksityinen sektori 895 €)

KIINTEISTÖTRANSAKTIOPÄIVÄ

25.10. Helsinki

Mihin kaupan aikaansaamiseksi on oltava valmis sitoutumaan ja mitä vastapuolelta voi vaatia? Kiinteistötransaktiopäivässä käsitellään ajankohtaisia oikeudellisia kysymyksiä toimitila- ja sijoituskiinteistöjen transaktioihin liittyvien ajankohtaisten haasteiden ratkaisemiseen sekä järkevään riskin hallintaan.

Puheenjohtajana asianajaja,
perustajaosakas **Saara Paronen**,
Valu Partners Asianajotoimisto Oy.

Juristiliiton jäsenet ja julkinen sektori 671 €
(yksityinen sektori 895 €)

TIETOSUOJAVASTAAVAN KOULUTUSOHJELMA 2023–2024

9.11.–22.8. Helsinki

Liity yli 500:n kouluttautuneen tietosuoja-vastaavan joukkoon! Tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanon tehostuessa osaava tietosuojavastaava on yhä kriittisempi tekijä organisaatiossa. Koulutusohjelmassa saat käytännön työkaluja tietosuojavastaavan tehtävien hoitamiseen.

Puheenjohtajana asianajaja, LL.M., CIPP/E
Eija Warmma-Lehtinen, Asianajotoimisto
Castrén & Snellman Oy.

Juristiliiton jäsenet ja julkinen sektori 3 800 €
(yksityinen sektori 4 400 €)

JURISTILIITON KOULUTUS

Tutustu ja ilmoittaudu juristiliitonkoulutus.fi

Kehitä vero-osaamistasi.

Kiinteistöliiketoiminnan arvonalisäverotus

Piia Ahonen, Marika Sorsa
Hinta alk. 89 € + alv.

Kirjan julkistamistilaisuus 6.10.2023
Ilmoittaudu mukaan!

Koulutus aiheesta:

Ajankohtaista kiinteistöliiketoiminnan, osakekauppakulujen ja vahingonkorvausten arvonalisävero-kohtelusta 13.10.2023

Kouluttajana Eero Männistö | Hinta alk. 450 € + alv.

Yrityksen verolaskenta

Timo Torkkel
Hinta alk. 82 € + alv.

Yritysjärjestelyjen verotus

Markku Järvenoja
Hinta alk. 99 € + alv.

Liikejuridiikka 2/2023

toim. Petra Hietanen-Kunwald
Hinta alk. 74 € + alv.

Yhdenvertaisuutta on myös oikeus turvalliseen työelämään

Kuva: Nina Kaverinen

Edellisen hallituksen aikana laadittiin tasa-arvopoliittinen selonteko. Siinä linjattiin sukupuolten tasa-arvoa pitkällä aikavälillä tavoitteena ”Suomi tasa-arvon kärkimaaksi”. Suomi on EU:n tasa-arvomittaristossa neljänellä sijalla Ruotsin, Tanskan ja Alankomaiden jälkeen. Yhteinen tavoitteemme on edelleen kärkipaikka.

Työ- ja perhe-elämän tasa-arvon lisäksi on edistettävä yhdenvertaisuutta muillakin sarjoilla, kuten koulutukseen pääsyy ja hankitun koulutuksen hyödyntämisessä. Myös oikeuksiin pääsyy ja muiden oikeusvaltion periaatteiden tulee toteutua yhdenvertaisesti, varallisuudesta riippumatta.

Nykyinen hallitus on julkaissut yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä koskevan tiedonannon. Sen valmistelussa kuultu Akava korostaa lainsäädännön, käytännön toimien ja ihmisten asenteiden merkitystä. ”Jotta saavutamme oikeudenmukaisemman yhteiskunnan, meidän pitää edistää työelämän monimuotoisuutta ja syrjimättömyyttä sekä puuttua vihapuheeseen”, toteaa Akavan puheenjohtaja **Maria Löfgren**.

Hallitusohjelman mukaan kaikilla on oikeus tuntea olonsa turvalliseksi ja hyväksi Suomessa. Mutta voiko työtään tekevä tuomari, syyttäjä, asianajaja, ulosottomies tai poliisi tuntea olonsa turvalliseksi, jos milloin tahansa saattaa joutua sietämättömän maalittamisen kohteeksi? Entä uskaltaako media toteuttaa yhteiskunnallista tehtävänsä ja tutkija julkaista tutkimustuloksiaan turvallisissa mielin nyky-yhteiskunnassa?

Koulurauha-ohjelman tavoin tarvitsemme ohjelman työnteon rauhan turvaamiseksi. Ohjelman tavoitteena tulee olla psyykkisesti, fyysisesti ja sosiaalisesti turvallinen työelämä.

Rätten till trygghet i arbetslivet är en del av jämlikheten

Under den förra regeringen utarbetades en redogörelse över jämställdhetspolitiken som drar upp riktlinjerna för jämställdheten mellan könen på lång sikt i syfte att göra Finland till ett föregångsland inom jämställdhet. Finland är på fjärde plats i EU:s jämställdhetsbedömning efter Sverige, Danmark och Nederländerna. Vår gemensamma mål är fortsättningsvis att ta en ledande plats i denna bedömning.

Utöver jämställdhet i arbets- och familjelivet ska likabehandling främjas även på andra områden, till exempel i fråga om tillgången till utbildning och användningen av den utbildning man fått. Tillgången till rättigheterna och de övriga principerna för rättsstaten ska också genomföras på lika villkor, oberoende av förmögenhet.

Den nuvarande regeringen har publicerat ett meddelande om främjande av likabehandling, jämställdhet och icke-diskriminering. Akava, som hörts vid beredningen av meddelandet, understryker betydelsen av lagstiftning, konkreta åtgärder och människornas attityder. ”För att samhället ska bli mer rättvist måste vi främja mångfalden och icke-diskrimineringen i arbetslivet och ingripa i hatretorik”, konstaterar Akavas ordförande **Maria Löfgren**.

Enligt regeringsprogrammet har alla rätt att känna sig trygga och må bra i Finland. Men kan en domare, åklagare, advokat, utredningsman eller polis som gör sitt jobb känna sig trygg om hen kan utsättas för outhärdliga riktade trakasserier när som helst? Och vågar medierna utföra sitt samhällsuppdrag och forskare publicera sina forskningsresultat med lugn i sinnet i dagens samhälle?

Vi behöver ett program av samma typ som programmet för skolfreden som tryggar att alla får utföra sitt arbete i fred. Programmet ska sikta på att skapa ett psykiskt, fysiskt och socialt tryggt arbetsliv.

TUULA LINNA

Juristiliiton puheenjohtaja
Ordförande för Juristförbundet
tuula.linna@helsinki.fi

iStock

JURISTILIITTO TYYTYVÄINEN

Hallitusohjelmassa esitetään juristi- ja lakimies-nimikkeiden suojaamista

JURISTILIITTO on tyytyväinen hallitusohjelman kirjaukseen juristi- ja lakimies-nimikkeiden suojaamisesta lainsäädännöllisin keinoin. Suojaamisen kautta nimikkeiden harhaanjohtavaan käyttöön voidaan puuttua nykyistä tehokkaammin.

Liitto pitää erityisen tärkeänä, että valmistelussa huomioidaan ulkomailla suoritettut tutkinnot: ulkomailla opintonsa suorittaneet ja tutkinnoiltaan suomalaisen OTM-tutkintoon rinnastettavat henkilöt olisivat myös jatkossa juristeja ja lakimiehiä.

– Hallitusohjelman kirjauksen taustalla on varmasti aivan samat pyrkimykset kuin mitä meillä Juristiliitossa on ollut vaikuttamistyössämme, toteaa Juristiliiton varatoiminnanjohtaja **Tommi Rainerma**. Hän vetää liiton jäsenpalvelutiimiä ja vastaa jäsenasioiden valmistelusta liiton hallitukselle.

– Suurin ongelma nykytilanteessa on ollut, ettei nimikkeiden harhaanjohtavaan käyttöön ole voinut puuttua riittävän tehokkaasti. Henkilöt ovat

kutsuneet itseään juristiksi tai lakimieheksi ilman, että heillä on taustallaan yleistutkintomallista oikeustieteellistä ylempää korkeakoulututkintoa

Rainerma korostaa, että erityisesti kuluttajien kannalta on harhaanjohtavaa kutsua juristiksi tai lakimieheksi henkilöä, joka ei ole suorittanut laaja-alaista oikeustieteellistä koulutusta.

– Jäsenemme ammattitaito ei pohjaudu vain yhden oikeudenalan erityisosaamiseen, vaan ennen kaikkea oikeustieteen laaja-alaiseen ymmärrykseen ja oikeudenalojen keskinäisten yhteyksien tuntemiseen.

Hallitusohjelmassa todetaan juristi- ja lakimies-nimikkeiden suojaamisesta, että jatkossa nimikkeitä ”saa käyttää vain henkilö, joka on suorittanut yleistutkintomallisen ylempään oikeustieteellisen korkeakoulututkinnon (OTM/OTK)”.

Juristiliitosta korostetaan, että myös ulkomailla suoritettujen, mutta suomalaisen oikeustieteen maisteriin rinnastuvien opintojen pitää

tuoda kelpoisuus käyttää juristin ja lakimiehen nimeä.

– Ongelma ei ole ollut, missä laaja-alaiset oikeustieteelliset opinnot on suoritettu, vaan se, onko oikeustieteellisiä opintoja suoritettu vain rajatusta aihepiiristä, vähän tai ei lainkaan, Rainerma toteaa.

Osana vaikuttamistyötään Juristiliitto on laatinut vuonna 2020 ohjeen juristi- ja lakimies-nimikkeiden käytöstä:

On tärkeää, että valmistelussa huomioidaan ulkomailla suoritettut tutkinnot.

2020

OHJEISTUS

Liitto valmisteli kolme vuotta sitten oman ohjeistuksensa nimikkeiden käytöstä.

Liitto palvelee

Nappaa jäsennumero talteen

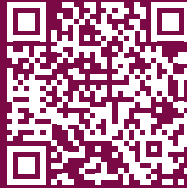
■ **JOKAISELLA** Juristiliiton jäsenellä on viisinumeroinen jäsennumero. Sen löytää helposti esimerkiksi sähköpostitse lähetettävistä liiton uutiskirjeistä: henkilökohtainen jäsennumero löytyy heti sähköisen uutiskirjeen alusta.

Jäsennumero löytyy myös jäsenmaksulaskulta, niin postitse kannettavista kuin suoraan pankkijärjestelmiin tulevista.

Jäsennumeroa tarvitaan esimerkiksi moniin liiton tapahtumiin ilmoittautuessa. Samoin osa jäsenalennuksia antavista liiton yhteistyökumppaneista toivoo jäsennumeron kertomista palveluiden myynnin yhteydessä.

Juristiliitolla ei ole enää muovia jäsenkortteja. Jäsenkortina toimii Member+-mobiilijäsenkortti.

Lue lisää mobiilijäsenkortista liiton sivuilta [juristiliitto.fi](https://www.juristiliitto.fi)

52 742

KANNATUS-ILMOITUSTA

Suomen eläinoikeusjuristit ry:n luoma kansalaisaloitteen muotoon tekemä konkreettinen ehdotus siitä, mitä eläinten perusoikeudet voisivat Suomen lainsäädännössä tarkoittaa, keräsi yhteensä 52 742 kannatusilmoitusta. Aloite oli avoinna 27.8.2023 asti.

OIKEUSVALTIOPÄIVÄ 26.10.2023

■ **OIKEUSVALTIOKESKUS** järjestää toisen vuosittaisen Oikeusvaltiopäivän 26.10. Helsingin yliopiston keskustakampuksella ja verkossa.

Oikeusvaltiopäivä on kaikille avoin tapahtuma, joka kokoaa yhteen ulkomaisia ja kotimaisia kehitysyhteistyön ja oikeusvaltion huippuasiantuntijoita julkiselta sektorilta, kansalaisjärjestöistä sekä yliopistoista keskustelemaan oikeusvaltiotyön onnistumisista ja haasteista.

Lisätietoja ja ilmoittautuminen Oikeusvaltiopäivän sivuilla:

Sanottua

”Käytännössä tuomioistuinten jutturuuhkien purkamiseen tarkoitettu rahoitus on jäänyt valtiovarainministeriön ehdotuksessa huomioimatta. On tietysti myönteinen uutinen, että saamme lisärahoitusta ylipäättään, mutta jäämme edelleen jälkeen tarpeelliseksi arviomastamme pysyvistä rahoituksesta.”

Tuomioistuinviraston yliohtaja Riku Jaakkola 29.8.2023 viraston tiedotteessa valtiovarainministeriön ehdotuksesta koskien valtionalouden kehyspäätöstä vuosille 2024–2027

Tilaa työpaikkavahdi: Saat Juristirekrytoinnin työpaikka- ilmoitukset suoraan sähköpostiisi

Työpaikkavahdin saat käyttöösi jäsenportaalin Avoimet työpaikat -sivulta. Sivulta voit valita, haluatko viestit sähköpostiisi päivittäin vai kerran viikossa.

Juristirekrytointi on maksuton työnvälityspalvelu kaikille Juristiliiton jäsenille. Julkaisemme vuosittain yli 550 työpaikkaa.

JURISTILIITTO
JURISTFÖRBUNDET

Numerokulmalla

Faktaa numeroiksi tiivistettynä

6 288

HAKIJAA

Vuonna 2023 oikeustiedettä pyrki opiskelemaan 6 288 hakijaa.

687

HENKILÖÄ

687 henkilöä otti opiskelupaikan vastaan.

71

PROSENTTIA

Naisten osuus opiskelupaikan vastaanottaneista oli 71 prosenttia.

Oikkarimentorointiin haetaan aktoreita ja mentoreita

HALUAISITKO uusia näkemyksiä opiskeluun ja tulevalle työurallasi? Vuoden kestävä mentorointiohjelma tarjoaa opiskelijalle kokeneen juristimentorin tuen, uusia verkostoja sekä avaimia oman osaamisen tunnistamiseen ja kehittämiseen.

Mentor saa kuulla, mitä opiskelijat ajattelevat asioista ja alasta. Mentorina toimiminen avartaa ajattelua ja antaa mahdollisuuden reflektoida myös omaa uraa.

Mentoreita haetaan jatkuvalla haulla sekä opiskelijoille että työelämässä ole-

ville. Opiskelijaohjelman mentoreilta toivotaan, että mentori on ollut työelämässä alle 8 vuotta ja oma opiskeluaika on näin hyvässä muistissa. Muutoin ohjelmissamme on mentoreita hyvin erilaisin taustoin.

Opiskelijat voivat hakea mentoritavaksi eli aktoriksi sunnuntaihin 1.10. mennessä.

Juristiliitto tarjoaa tukensa läpi mentorointivuoden.

Lue lisää ja hae liiton sivuilla [juristiliitto.fi](https://www.juristiliitto.fi):

[Kirjavinkki](#)

Kun Noora saa syytteen

■ **NOORA** saa syytteen on yläkoulu ja lukiota käyville nuorille suunnattu tarinallinen tietokirja rikosoikeudellisesta vastuusta. Kuvitettu kertomus seuraa Nooran ja asianajaja Pasasen matkaa rikoksen alkuhetkistä oikeudenkäyntiin ja tuomioon saakka.

Teos antaa kuvan siitä, minkälainen suomalainen rikosoikeudenkäynti on ja mitä syyttäjät, asianajajat ja tuomarit tekevät. Kirja antaa nuorelle lukijalle myös kiinnostavaa tietoa lakialan erilaisista ammateista.

Teoksen kirjoittaja Olavi Hölttä on varatuomari, jolla on yli 30 vuoden kokemus asianajajan työstä. Hän on julkaissut lakiaiheisiä tietokirjoja sekä kaksi runteesta.

Noora saa syytteen
— Tarinallinen tietokirja rikosoikeudellisesta vastuusta. Olavi Hölttä (kirjoittaja), Henna Pohjavirta (kuvittaja). Art House 2023, 142 sivua.

Lain Huudon konsertit tulevat taas

JURISTIEN oma kuoro Lain Huuto ilahduttaa syksyn aikana konserteillaan. Juristiliitto tukee kuoroa ja kuorolaiset ovat Juristiliiton jäseniä. Syksyn konsertit järjestetään seuraavasti:

In Paradisum

pe 6.10.2023 klo 19, Kallion kirkko

Ihme-joulukonsertti

ke 13.12.2023 klo 18 ja 20,
Uspenskin katedraali
to 14.12.2023 klo 20,
Uspenskin katedraali
ti 19.12.2023 klo 18 ja 20,
Uspenskin katedraali
to 21.12.2023 klo 18 ja 20,
Uspenskin katedraali

Lisätietoa konserteista ja lipuista kuoron verkkosivuilta lainhuuto.fi:

Työterveyslaitokselta yrittäjille työkalu työn muutoksen hallintaan

■ **TYÖTERVEYSLAITOS** (TTL) on rakentanut erityisesti yrittäjille sopivan työkalun, jolla työn ja liiketoimintaympäristön muutokset on helppo tehdä arjen tasolla näkyviksi ja hallittaviksi. TTL:n Muutosvuoropuhelu-työkalusta on nyt muokattu yrittäjille sopiva versio, *Matkalla menestykseen* -opas, joka tarjoaa konkreettisia välineitä yrityksen suunnan ja reitin tarkistamiseen sekä yrittäjän oman osaamisen arviointiin.

Opas etenee etappi kerrallaan, helposti sulateltavina paloina. Aktiivista työaikaa yrittäjältä vaaditaan vain muutama tunti, mutta itse matkaan kuuluu muutama kuukausi. Apuna ovat käytännönläheiset esimerkit.

Matkalla menestykseen -opas
TTL:n sivuilla ttl.fi:

Loma-asunnot

Lomalle Juristiliiton loma-asuntoihin? Osallistu kevään 2024 arvontaan

Liitto vuokraa loma-asuntoja Leviltä, Rukalta ja Vierumäeltä edulliseen jäsenhintaan.

Kevään 2024 lomaviikot ovat nyt haettavissa. Hakuaika arvontaan päättyy 24.9.2023. Jos samalle viikolle kohdistuu useampi hakemus, saaja arvotaan.

Katso tarkemmat hakuohjeet ja tiedot vuoden 2023 vapaista ajankohdista osoitteesta juristiliitto.fi/loma-asunnot

Lisätietoja ja varaukset:
lomamokit@juristiliitto.fi
puh. 09 8561 0315

Katso kaikki loma-asunnot verkosta!

Sinut on vakuutettu – ainutlaatuisesti!

Laiton irtisanominen? Koeajan purku epäasiallisin perustein?
Epäily virkarikoksesta? Edessä esitutkinta tai riitaisa oikeudenkäynti?
Ammatillisesta oikeusturvavakuutuksesta saat taloudellista turvaa
työhön liittyvien riita- ja rikosasioiden ratkomiseen.
Liiton jäsenyys kannattaa jo vakuutuksen vuoksi.

Teksti **SANNA JÄPPINEN** | Kuvitus **ANNA-KAISA JORMANAINEN**

Oletko Juristiliiton jäsen ja työskentelet juristina työ- tai virkasuhteessa? Hyviä uutisia: sinulle kuuluu automaattisesti arvokas etu eli ammatillinen oikeusturva- ja vastuuvakuutus. Yksityishenkilönä vastaavaa vakuutusta et saa. Juristiliiton vakuutus antaa turvaa työelämän oikeudellisiin ongelmiin.

– Useisiin kotivakuutuksiin kuuluu kyllä oikeusturvavakuutus, mutta niistä on järjestäen suljettu pois työ- ja virkasuhteisiin liittyvät riidat ja rikosasiat, toteaa Juristiliiton varatoiminnanjohtaja, jäsenpalveluista vastaava **Tommi Rainerma**.

Käytännössä ammatillinen oikeusturvavakuutus tarkoittaa sitä, että vakuutus korvaa työhön liittyvien riita- ja rikosasioiden ratkomiseen liittyviä asianajo- ja oikeudenkäyntikuluja.

– Vakuutuksen turvin asiat voi viime kädessä viedä käräjäoikeuteen tai muihin oikeusasteisiin ilman kulumista, sillä se korvaa sekä omat että vastapuolen oikeudenkäyntikulut, Rainerma sanoo.

Räätälöity juristien työtehtävien mukaan

Moni ammattiliitto tarjoaa jäsenilleen vastavia oikeusturvavakuutuksia, mutta Juristiliiton vakuutus on räätälöity vastaamaan mahdollisimman hyvin juristikunnan tarpeita.

Ekstraa perusvakuutukseen verrattuna on esimerkiksi edellä mainittu vastapuolen oikeuden-

käyntikulujen kattaminen omien ohella. Juristikunta on otettu huomioon myös siten, että vakuutus kattaa sekä yksityisen sektorin työsuhteet että julkisen sektorin virkasuhteet.

Rainerma arvelee suuren osan Juristiliiton jäsenistä olevan tietoisia siitä, että jäsenmaksuun sisältyy ammatillinen oikeusturvavakuutus, mutta he eivät välttämättä ole selvillä tarkasta sisällöstä ja kattavuudesta.

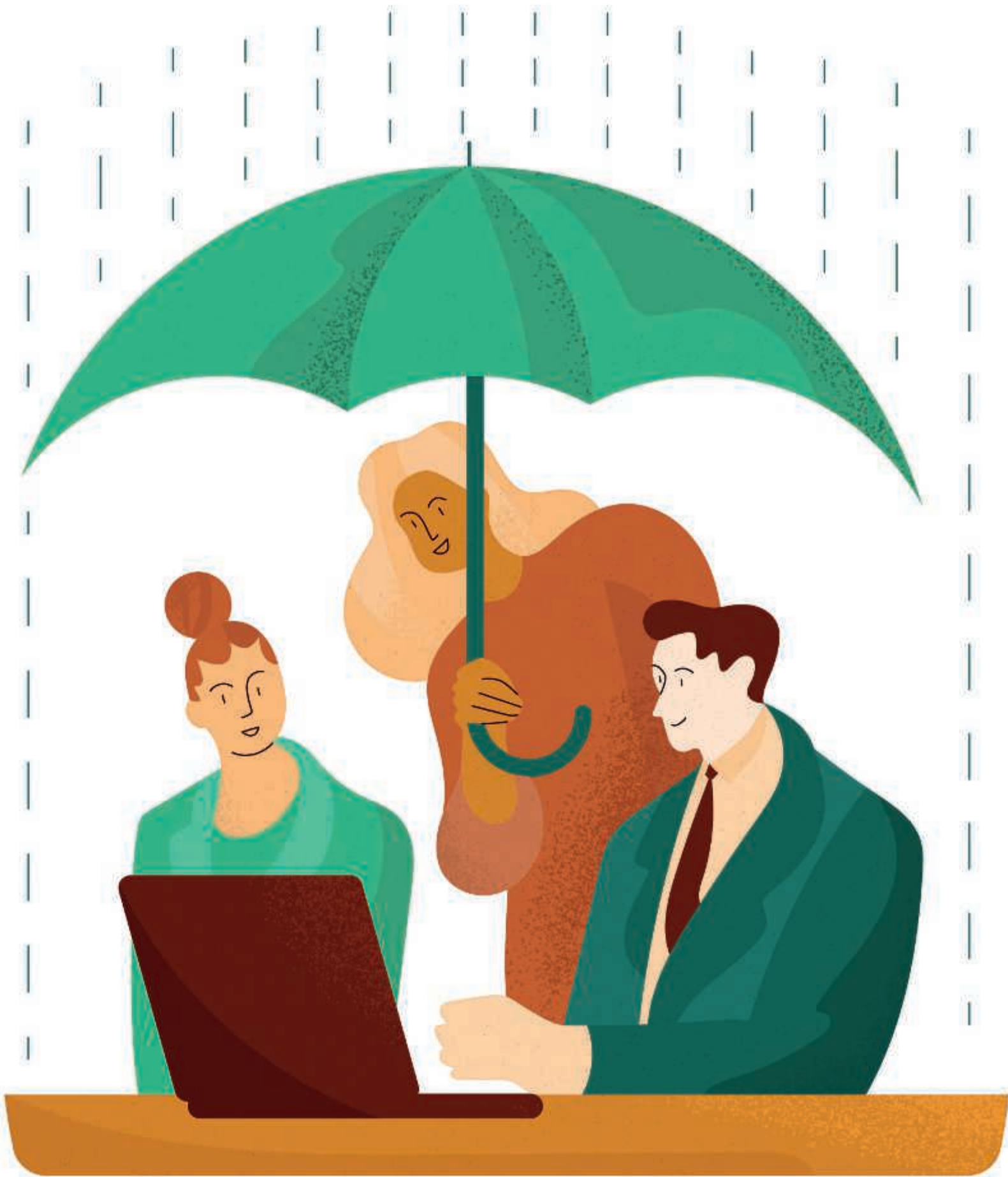
– Kaikilla ei ole tiedossa, että vakuutus kattaa esimerkiksi julkisella sektorilla virkavirahesyytteen käsittelyn. Juristiliiton vakuutus on myös neuvoteltu niin, että rikosasioissa se kattaa kuluja jo esitutkinnasta lähtien, vaikka tehtäisiin syyttämättäjäättämispäätös, Rainerma sanoo.

Juristiliiton oikeusturvavakuutuksessa on monien liittojen vakuutuksia korkeampi katto korvattaville kuluille: asianajo- ja oikeudenkäyntikuluja korvataan 40 000 euroon saakka.

– Oikeudenkäyntikulut ovat nousseet korkeiksi, ja jos korvauskatto olisi kovasti pienempi, se ei välttämättä riittäisi asian katsoamiseen kunnolla oikeudessa. 40 000 riittää aika pitkälle.

Vakuutus kattaa myös työtuomioistuimessa käsiteltävät asiat, mikä sekin on lisätuna verrattuna perustason ammatilliseen oikeusturvavakuutukseen.

Tuomarilla on erittäin suuri vastuu tehtävässään ja joskus virheitäkin sattuu, vaikka työnsä tekisi kuinka huolellisesti.

Tapausten kirjo laaja, laittomat irtisanomiset kärjessä

Ammatillista oikeusturvavakuutusta käytetään enemmän riitojen kuin rikosasioiden ratkomiseen. Työoikeudellisissa riita-asioissa skaala on laaja, mutta yleisimmin vakuutuksen turvin oikeuteen viedyt tapaukset liittyvät tavalla tai toisella työsuhteen päättymiseen.

– Harvoin työntekijä lähtee riitelemään työnantajansa kanssa silloin, kun työsuhde on voimassa, sanoo juristi **Moa Fanta**, joka vastaa Juristiliiton työ- ja virkasuhdeneuvonnassa yksityisestä sektorista.

Usein kyse on irtisanomisesta, jonka irtisanottu kokee laittomaksi.

– Lähtökohtaisesti pyritään aina ensin selvittämään asiaa työnantajan kanssa, mutta jos neuvottelut eivät tuota tulosta, viime kädessä tuomioistuimien ratkaisee ja arvioi sen, onko irtisanominen ollut lain mukainen vai perusteeton, Fanta sanoo.

Yleinen työoikeudellinen riita-asia on myös työsuhteen purku koeajalla epäasiallisin perustein.

– Koeaikariidat ovat haastavia, ja näytön on oltava selkeä. Kynnys purkaa työsuhde koeajalla on todella matala, mutta tietenkään sitä ei silloinkaan saa purkaa epäasiallisilla tai syrjivillä perusteilla, kuten sairauden tai raskauden perusteella.

Vakuutuksen turvin oikeuteen vietyjen tapausten joukkoon kuuluu myös esimerkiksi tasa-arvolain tai yhdenvertaisuuslain mukaisia hyvityskanteita, kun työntekijä kokee tulleen syrjityksi esimerkiksi sukupuolensa tai terveydentilansa perusteella.

Kilpailukiello ja korvausvelvollisuus – riitatilanteita tiedossa?

Fanta nostaa yhtenä mielenkiintoisena tapaustyyppinä esiin kilpailukieltosopimukset, sillä työsuhteen laissa muutettiin vuonna 2022 kilpailukieltosopimusta koskevaa pykälää.

– Aiemmin kilpailukieltosopimuksia sai tehdä vain erityisen painavista syistä, ja niin on edelleen. Aiemmin työnantajan ei kuitenkaan tarvinnut maksaa mitään korvausta työntekijälle, jos sopimus rajoitti siirtymistä kilpailijalle vaikkapa kuusi kuukautta työsuhteen päättymisen jälkeen, Fanta selittää.

40 000

EUROA

Oikeusturvavakuutuksen korvauskatto

Lain uudistamisen yhteydessä säädettiin työnantajan korvausvelvollisuudesta kilpailukiellon yhteydessä. Rajoitusajalta on maksettava työntekijälle laissa määrättyä korvausta.

– Tilanne on verrattain uusi, eikä tiedossani ole, onko tällaisia tapauksia vielä viety oikeuteen. Mutta jos työnantaja ei suostuisi maksamaan näitä korvauksia, työntekijä voisi vaatia korvauksia oikeusteitse, Fanta pohtii mahdollista tilannetta.

Tähänkin asti kilpailukieltosopimusten kohdalla on saattanut käydä niin, että työnantaja väittää työntekijän rikkoneen sopimusta ja vaatii sopimussakkoa, mikäli sellaisesta oli sovittu.

– Tällöin työntekijä eli Juristiliiton jäsen vastaa työnantajan kanteeseen ja käyttää siihen liiton oikeusturvavakuutusta. Aina ei siis ole niin, että itse työntekijä olisi vakuutuksen korvaamissa tilanteissa aloitteellinen.

Virkarikossyytöksiä ja työturvallisuusrikoksia

Rikosasioissa tyypillisiä tapauksia, joissa voi turvautua ammatilliseen oikeusturvavakuutukseen, ovat aiemmin mainitut julkisen sektorin virkarikosepäilyt. Taustalla voi olla tyytymättömän kansalaisen tekemä rikosilmoitus esimerkiksi tuomarinviranomaisen toimista.

– Nämä tapaukset ovat jonkin verran lisääntyneet viime vuosina. Ihmiset ovat aiempaa herkempiä eivätkä aina pidä siitä, miten vaikkapa syyttäjä on vienyt asiaa eteenpäin omassa tapauksessa, Tommi Rainerma sanoo.

Muina mahdollisina oikeusturvavakuutuksen piiriin kuuluvina rikosasioina Moa Fanta mainitsee työturvallisuusrikokset, joihin kuuluvat esimerkiksi työpaikkakiusaaminen ja seksuaalinen häirintä.

Liiton hallitukseen kuuluva käräjätuomari **Assi Salminen** painottaa, että esimerkiksi tuomarilla on erittäin suuri vastuu tehtävässään ja joskus virheitäkin sattuu, vaikka työnsä tekisi kuinka huolellisesti. Resurssivajeesta johtuva jatkuva kiire ja esimerkiksi uusien teknisten järjestelmien käyttöönotto lisäävät virheiden riskiä.

– Ammatillinen oikeusturvavakuutus voi koitua todella suureksi avuksi tilanteessa, johon kukaan ei

Juristiliiton ammatillinen oikeusturva- ja vastuuvakuutus

- kuuluu Juristiliiton jäsenelle, kun hän työskentelee juristina työ- tai virkasuhteessa
- korvaa työhön liittyvissä riita- ja rikosasioissa asianajo- ja oikeudenkäyntikuluja 40 000 euroon saakka
- tulee voimaan samaan aikaan kuin liiton jäsenyys
- on oltava voimassa ennen riitatilanteen alkamista. Huom. Jos vakuutus on vakuutustapahtuman satuttaessa ollut voimassa vähemmän kuin kaksi vuotta, tulee kuitenkin myös niiden seikkojen, joihin riita tai syyte perustuu, olla syntynyt vakuutuksen voimassaoloaikana.

Vakuutusta käytetään enemmän riitojen kuin rikosjuttujen ratkomiseen.

tietenkään virkatehtäviä hoitaessaan toivo joutuvansa, Salminen toteaa.

– Jo tieto liiton neuvotteleman vakuutuksen olemasolosta on tuomarin työssä tärkeä tuki ja turva.

Vakuutus toimii vain, kun se on otettu ajoissa

Kun juristi pohtii Juristiliittoon liittymistä, Rainerman mielestä jo yksistään liiton tarjoama kattava oikeusturvavakuutus on hyvä peruste jäsenmaksulle. Ilman vakuutusta ratkaisun hakeminen oikeudesta voi tulla huomattavan kalliiksi.

– Toki joku saattaa ajatella, että ”minulla on vakaa työsuhde, ei minua irtisanota eikä muutenkaan varmasti tule mitään hässäkkää työnantajan kanssa – en minä mitään vakuutusta ja liiton jäsenyyttä tarvitse”.

Mutta, kuten aina vakuutusten kohdalla, myös oikeusturvavakuutuksen kanssa on myöhäistä herätä turvan tarpeeseen siinä vaiheessa, kun ongelma jo kytee.

– Vakuutus tulee voimaan siitä hetkestä, kun Juristiliiton jäsenyys alkaa, Moa Fanta sanoo.

– Mutta jos vakuutus on vakuutustapahtuman satuessa ollut voimassa vähemmän kuin kaksi vuotta, tulee myös niiden seikkojen, joihin riita tai syyte perustuu, olla syntynyt vakuutuksen voimassaoloaikana. Eli esimerkiksi irtisanomistilanteessa varoituksen pitää olla annettu vakuutuksen voimassaoloaikana.

Kun tarve vakuutukselle iskee, ota yhteyttä liittoon

Ammatillisen oikeusturvavakuutuksen osalta vakuutettu eli Juristiliiton jäsen voi olla suoraan yhteydessä vakuutuksen myöntäjään eli vakuutusyhtiö Fenniaan tai asianajajaan, joka hoitaa asiaa eteenpäin. Liitto suosittelee kuitenkin vahvasti, että jäsen ottaa aluksi yhteyttä Juristiliiton neuvontaan – monestakin syystä.

Ensinnäkin liiton juristit voivat auttaa kartoittamaan, millaisia keinoja riidan ratkaisuun on, ennen kuin turvaututaan mahdolliseen oikeudenkäyntiin.

– Jäsenen niin halutessa voimme käydä vuoropuhelua työnantajan kanssa, selvittää tilannetta ja esittää työntekijän näkemyksiä ja mahdollisia korvausvaatimuksia, Fanta sanoo.

Liiton juristit osaavat myös arvioida, täyttyvätkö oikeusturvavakuutuksen vakuutusehdot tai onko lopputulos hyvin epävarma eli onko perusteltua edes lähteä hakemaan oikeusturvapäätöstä.

Toki yhteydenotot työhön liittyvistä riita- ja rikosasioista kiinnostavat Juristiliittoa muustakin syystä: liitossa halutaan olla mahdollisimman hyvin kartalla siitä, millaisia ongelmia jäsenistölle tulee työelämässä vastaan ja miten niitä tuomioistuimissa ratkotaan.

– Tiedot tapauksista ja niiden ratkaisuista auttavat meitä kehittämään neuvontapalveluita vastaisuuden varalle. Tieto on meille arvokasta myös tekemämme edunvalvontatyön näkökulmasta, Fanta sanoo.

Sopiminen on useimpien ensisijainen toive

Tommi Rainerma arvioi, että oikeusturvavakuutukseen turvautuminen on jonkin verran lisääntynyt Juristiliiton jäsenten parissa viime vuosien aikana. Määrät tosin vaihtelevat paljon vuodesta toiseen.

– Ehkä ihmiset osaavat ja haluavat pitää oikeuksistaan kiinni nykyään enemmän kuin takavuosina, Rainerma arvelee.

Vaikka oikeusturvavakuutus antaa taloudellista turvaa mahdolliseen oikeuskäsittelyyn asti, päädytään työhön liittyvissä riita-asioissa huomattavan usein ratkaisuun muilla keinoilla.

– Vakuutuksesta huolimatta on aina syytä harkita, kannattaako asia viedä oikeuteen. Oikeuskäsittely on julkinen, se kestää pitkään ja on usein henkisesti raastavaa ja kuormittavaa. Ja lopputulos on kuitenkin aina epävarma, Moa Fanta sanoo. •

”Kaikesta saa kysyä!” – muista Juristiliiton ilmainen neuvonta

– **MEILTÄ VOI KYSYÄ** mistä tahansa työsuhteeseen liittyvästä asiasta. Jos on epävarma siitä, voiko kysyä, kannattaa ehdottomasti olla yhteydessä, rohkaisee juristi **Moa Fanta** Juristiliiton työ- ja virkasuhdeneuvonnasta.

Neuvonnan hyödyntäminen matalalla kynnyksellä on helppoa senkin takia, että palvelu on Juristiliiton jäsenille maksuton. Fanta korostaa, että yhteydenoton syy ei tarvitse olla ongelma, vaan neuvoja voi ja kannattaa kysellä jo ennakkoiden, kuten työsuopimuksen tekovaiheessa.

– Joskus ei ehkä ole edes ihan selkeää kysymystä, mutta jokin asia harmittaa ja haluaa vain keskustella vaikka työilmapiiristä jonkun ulkopuolisen kanssa.

Entä mitä Fanta sanoo juristeille, joiden mielestä oma ammattitaito takaa riittävän asiantuntijuuden oikeudellisissa ongelmissa työn suhteen?

– Vaikka on juristi, se ei tarkoita, että tietäisi kaikesta kaiken. Meiltä kysymällä säästyy omalta selvitystyöltä. Ja vaikka olisi työoikeuteen perehtynyt juristi, saattaa oman tilanteen arviointi olla haastavaa henkilökohtaisessa asiassa. Silloin ulkopuolisen kanssa keskusteleminen voi olla arvokasta.

Juristiliiton työ- ja virkasuhdeneuvontaan voi olla yhteydessä sähköpostitse ja jättää tarvittaessa soittopyynnön.

neuvonta.yksityinen@juristiliitto.fi
neuvonta.julkinen@juristiliitto.fi

VAIKUTTAMASSA

Kerromme Juristiliiton edunvalvontatyöstä, joka helposti jää näkymättömiin.

Lähtö

SITOVA SOPIMUS TARVITAAN

Ay-kattojärjestö ETUC ja eurooppalaiset liikelämän työnantajajärjestöt sopivat kesällä 2022 työohjelmasta työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua varten vuosille 2022–2024. Tulevan sopimuksen pitäisi sisältää oikeudellisesti sitovia toimenpiteitä muun muassa etätyn ja työntekijöiden irtautumisoikeuden sääntelemiseksi Euroopan tasolla. Osapuolet toivovat, että sopimus muutettaisiin direktiiviksi.

Askel 1

JÄRJESTÖT HYVÄKSYVÄT NEUVOTTELUMANDAATIN

Työohjelman hyväksymisen jälkeen ETUC päätti neuvottelumandaatista. Samalla kansalliset jäsenjärjestöt hyväksyivät neuvottelumandaatin kansallisella tasolla. Juristiliiton Jaana Meklin sai mandaatin osallistua neuvotteluihin suomalaisten järjestöjen edustajana.

Eurooppa-tason vaikuttamista etätöihin

Juristiliitto on mukana neuvottelemassa eurooppalaisista työehdoista. Liiton työelämäasioiden johtaja Jaana Meklin edustaa neuvotteluissa suomalaisia palkansaajajärjestöjä.

Teksti **PI MÄKILÄ** | Kuvitus **ISTOCK**

Eurooppa-tason työmarkkinajärjestöt neuvottelevat sitovista sopimuksista, jotka voidaan vahvistaa direktiiveiksi. Sopimuksia on vahvistettu aiemmin useilla eri osa-alueilla, kuten osa-aikatyö, määräaikaissuudet ja vanhempainvapaat.

Akava, jonka jäsenliitto Juristiliitto on, on vahvasti edustettuna Euroopan ammattiliittojen keskusjärjestössä ETUCissa. ETUC toimii neuvotteluosapuolena Euroopan tasolla, ja Akava, SAK ja STTK ovat sen jäseniä. Näiden edustajana nyt meneillään olevissa neuvotteluissa toimii Juristiliiton työelämäasioiden johtaja **Jaana Meklin**.

ETUC edustaa ammattiliittoja ja niiden jäseniä eri puolilla Eurooppaa ja pyrkii edistämään työntekijöiden oikeuksia, työolojen parantamista ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta. ETUC toimii yhteistyössä muiden työmark-

kinaosapuolten, kuten työnantajajärjestöjen ja Euroopan komission, kanssa. Sen tavoitteena on vaikuttaa työelämän kehitykseen ja työelämäpolitiikkaan Euroopassa.

Parhailtaan eurooppalaiset ammattiliitot pyrkivät ETUCin kautta neuvottelemaan sopimuksen, jolla voitaisiin vahvistaa direktiivi etätystä ja oikeudesta irtautua työstä. Moni EU-maa on jo luonut omaa lainsäädäntöään etätystä. Eurooppalaiset ammattijärjestöt kokevat silti tärkeäksi sen, että säätely kattaisi koko Euroopan.

Säätely hyödyttäisi suoraan myös Juristiliiton jäseniä, sillä useimmat liiton jäsenet tekevät etätötä, ja vaativa asiantuntijatyö vaatii monesti myös työntekoa työajan ulkopuolella. Liitto on aiemminkin tehnyt työtä työaikaisten sekä työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen haasteiden ratkaisemiseksi.

Neuvottelupöydissä käsiteltiin muun muassa oikeutta irtautua työstä.

Askel 2

LIKI VUODEN NEUVOTTELU

Neuvotteluprosessi alkoi vuoden 2022 lokakuussa. Normaalisti neuvottelu-aika on yhdeksän kuukautta, mutta komissiolta on mahdollista pyytää lisäaikaa. Tällä kertaa lisäaikaa tarvittiin, ja viimeinen neuvottelupäivä on näillä näkymin syyskuussa.

Askel 3

LUKUISIA NEUVOTTELUJA

Koko neuvotteludelegaatio kokoontui kuukausittain. Juristiliiton Meklin osallistui tapaamisiin ja piti samalla myös palkansaaja-keskusjärjestöt ajan tasalla neuvottelutilanteesta. Lisäksi erilliset luonnosteluryhmät kokoontuivat tapaamisten välillä.

Askel 4

ETÄTYÖ JA OIKEUS IRTAUTUA TYÖSTÄ TAPETILLA

Neuvottelupöydissä käsiteltiin muun muassa seuraavia teemoja: etätönn määritelmä, etätönn luonne, työnn organisointi, työturvallisuus sekä oikeus irtautua työstä.

Maali

TAVOITTEENA SITOVA SOPIMUS - JA PAREMPI TYÖELÄMÄ

Neuvotteluiden tavoite oli sitova sopimus, joka vahvistetaan direktiiviksi. Tässä vaiheessa neuvottelutulos ei ole vielä valmis. Jos sellainen saavutetaan, se pitää vielä hyväksyä sekä ETUCin että työntajien järjestöissä, ennen kuin selviää, syntykö sopimuksesta direktiivi.

Oikeusministeri Leena Meri on tyytyväinen hallitusohjelman sitoumuksiin oikeudenhoidon kehittämisestä ja 25 miljoonan euron pysyvästä lisärahoituksesta.

LEENA MERI:

Lisää rahoitusta ja henkilökuntaa

Uusi oikeusministeri Leena Meri lupaa oikeudenhoitoon paljon uudistuksia seuraavan neljän vuoden aikana. Luvassa on lisärahoitusta ja rekrytointeja. Meri tahtoo myös suojata lakimies- ja juristi-nimikkeet. Maalittamista ei kriminalisoida erikseen.

Teksti **TARJA VÄSTILÄ** | Kuvat **VILJA HARALA**

Oikeusministeri **Leena Meri** viihtyy uudessa roolissaan osaavien virkamiesten ja hyvän työyhteisön keskellä. Juristin koulutuksesta on luonnollisesti hyötynyt tuoreessa tehtävässä. Luonteenpiirteistä – rohkeudesta ja epäkohtiin puuttumisesta – on myös etua ministerin pestissä.

– Olin jo ala-asteella topakka tyttö ja kova sanomaan. Jos seuraavana neljänä vuotena jokin asia tuntuu epäoikeudenmukaiselta, en sulje silmiäni. Kaikkea ei ehdi korjata, mutta tärkeää olisi edistää asioita oikeasuunnaisesti.

Oikeusministeriössä työskentelee 240 henkilöä, ja koko hallinnonalan henkilöstömäärä on noin 9 600. Meri kutsuukin oikeusministerin salkkuunsa pieneksi isoksi salkuksi.

– Nyt kartoitamme hallitusohjelman sisältöä ja alamme kellottaa hankkeita: miten tästä eteenpäin edetään. Oikeusministeriön puolella on paljon linjauksia. Onneksi osa asioista on tuttuja, sillä olin eduskunnassa neljä vuotta lakivaliokunnan puheenjohtajana. Mutta opittavaakin riittää.

Lisärahoitusta luvassa

Juristiliitto on vaatinut vaikuttamistyössään merkittäviä lisäyksiä oikeudenhoidon rahoitukseen. Meren mukaan näin tapahtuukin.

Edellisen vaalikauden viimeisessä niin sanotussa teknisessä kehyksessä oikeudenhoidon toimijoille osoitettiin pysyvä 50 miljoonan euron lisäys, joka on täysimääräinen vuodesta 2026 lukien. Tarkkaan ottaen vuonna 2024 on luvassa 30 miljoonaa, seuraavana vuonna 40 miljoonaa, 55 miljoonaa 2026 ja 50 miljoonaa euroa 2027.

Lisämääräraha perustui valtioneuvoston selonteon oikeudenhoidosta, ja se kattoi kaksi kolmasosaa selonteossa esitetystä henkilötyövuositarpeesta. Lisäksi nykyisessä hallitusohjelmassa oikeudenhoidon toimijoiden pysyvää rahoitusta lisätään edelleen 25 miljoonalla eurolla vuodesta 2025 lukien.

– Tällä vuodesta 2027 yhteensä 75 miljoonan euron pysyvällä lisärahoituksella päästään siihen, että oikeudenhoidon selonteossa ja hallitusohjelmassa osoitettu 1 200 henkilötyövuoden lisäystarve oikeudenhoitoon voidaan kehyskaudella täyttää.

Meren mukaan jo ensi vuonna näyttää siltä, että hallinnonalan henkilötyövuodet kasvaisivat noin 600:lla verrattuna viime vuoden lopun tilanteeseen.

– Eli jo vuonna 2024 oltaisiin puolivälissä kehyskauden kokonaistavoitteesta. Tämä tietenkin edellyttää rekrytointien onnistumista.

Valtioneuvoston ehdotus ensi vuoden budjetiksi, mukaan lukien oikeusministeriön pääluokan budjetti, neuvotellaan syyskuun budjettiriihessä ja annetaan eduskunnalle 9. lokakuuta 2023.

Tuomarinvirkoja ja tuomioistuinharjoittelua lisätään

Oikeudenhoidon henkilökunta, esimerkiksi tuomarit ja syyttäjät, ovat todella ylikuormittuneita. Oikeusministeri toteaaakin, että sovitulla pysyvällä lisäresursoinnilla voidaan merkittävästi lisätä pysyvien tuomarivirkojen määrää.

– Pysyvät virkasuhteet ja henkilöresurssien lisääminen varmistavat sen, että ihmiset eivät vaihda työpaikkaa valtaviin työmääriin vuoksi. Nykyisin muutoinkin tiukoilla olevan kokeneen henkilöstön työpanosta kuluu merkittävästi määräaikaisten lisäresurssien rekrytointiin ja perehdytykseen.

Meren mukaan on tärkeää lisätä tuomioistuinharjoittelua ja käräjänotaarien määrää.

– Tuomioistuinharjoittelu on hyvää oppia kaikille juristeille. Henkilökohtaisesti en haluaisi rajata sitä vain tuomioistuinuralle tähtääville vaan mahdollisena työkokemuksena kaikille juristeille.

Hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti tuomioistuinharjoittelusta kehitetään koko oikeushallintoa palveleva ja hallinnonalan rekrytointeja edistävä juristiuran vaihe.

Ammattinimikkeet suojataan

Hallitusohjelman mukaan oikeudellisten nimikkeiden harhaanjohtavaa käyttöä ehkäistään lakia säätämällä: esimerkiksi juristi- tai lakimies-nimikkeitä saisi käyttää vain henkilö, joka on suorittanut yleistutkintomallisen ylemmän oikeustieteellisen korkeakoulututkinnon.

– On hyvä saada tarkennus, kuka saa käyttää nimiä ja kuka ei. Nimikkeiden suojaaminen antaa oikean kuvan asiakkaille palvelua tarjoavan henkilön todellisesta koulutustaustasta ja osaamisesta.

Valtioneuvostossa päävastuu ammattinimikkeistä koskevista säännöksistä kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriölle, jonka kanssa oikeusministeriö tekee yhteistyötä.

Maalittamista ei kriminalisoida erikseen

Maalittamisesta on käyty vilkasta keskustelua mediassa, ja Juristiliitto on toivonut ilmiötä torjuttavan uudella lainsäädännöllä. Oikeusministerin mukaan maalitta-

– Jos seuraavana neljänä vuotena jokin asia tuntuu epäoikeudenmukaiselta, en sulje silmiäni. Kaikkea ei ehdi korjata, mutta tärkeää olisi edistää asioita oikeasuuntaisesti, Meri kommentoi ja kertoo olleensa topakka sanoja jo ala-asteella.

Leena Meren vinkki juristin polulle

KANNATTAA avoimin mielin hankkia erilaisia työkokemuksia, joihin monipuolinen juristin koulutus antaa eväitä. Itselleni esimerkiksi käräjäoikeudessa auskultointi ja hovioikeuden esittelijänä toimiminen oli opettavaista ja toi perspektiiviä.

mista ei kuitenkaan aiota kriminalisoida erikseen. Meri käsittelee asiaa laajemmin oikeusministeriön sivuilla julkaistussa kolumnissaan *Maalittamisilmiön kriminalisointi*.

– On tärkeää, että työpaikallaan rikoksen, kuten vaimon tai laittoman uhkauksen, kohteeksi joutunut henkilö saa niin työympäristössään kuin rikosprosessissakin tarvitsemansa tuen. On entisestään parannettava rikoksen uhrien tukea.

Hallitus laatii uhripoliittisen toimenpideohjelman, jonka tavoitteena on turvata uhrien tukipalveluiden rahoitus ja parantaa rikoksen uhrien asemaa rikosoikeudellisissa menettelyissä.

Oikeusvaltio vielä vankemmaksi

Oikeusministeri on tyytyväinen hallitusohjelman sitoumuksiin oikeudenhoidon kehittämisestä ja 25 miljoonan euron pysyvistä lisärahoituksesta.

– Oikeudenhoito on kärsinyt puutteellisista resursseista vuosikausia, ja rahoitus saadaan vihdoin kestävälle tasolle. Ei voida puhua oikeusvaltiosta, jos oikeudenhoidolla ei ole resursseja.

Resurssien riittävytyteen liittyy myös hallitusohjelmassa kirjattu prosessien sujuvoittaminen, joka turvaa ihmisten oikeutta saada oikeussuojaa kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisin kustannuksin.

Oikeusministerin mukaan on perusteltua kehittää nykyistä prosessia keveämpi menettely pienempien riitojen käsittelyyn. Hallitusohjelmakirjausten mukaisesti uudistetaan riita-, rikos- ja hakemusprosesseja. Tavoitteena on nopeuttaa ja sujuvoittaa prosesseja sekä samalla huomioida oikeusturva ja perusoikeudet.

Keinoina ovat muun muassa kirjallisten menettelyjen lisääminen, läsnäolovaatimuksen keventäminen, sähköisten toimintatapojen sekä etäyhteyksien ja videotallenteiden käytön lisääminen, tuomioistuinten kokoonpanojen tarkoituksenmukaisuuden arviointi ja syyteneuvottelun käyttöalan laajentaminen.

Lisäksi arvioidaan mahdollisuuksia siirtää soveltuvat asiakokonaisuudet käräjäoikeuksista muille viranomaisille, esimerkiksi velkajärjestelyhakemukset ja summaariset velkomusasiat. Tuomioistuinsovittelua kehitetään ja vaihtoehtojen riidanratkaisumenettelyjen käyttöä lisätään. Tarkka toteuttamistapa jää vielä harkittavaksi.

Meren mukaan hallitusohjelmassa on muitakin tärkeitä kirjauksia – esimerkiksi vankilaturvallisuuden parantaminen ja uusintarikollisuuden ehkäisy sekä rangaistusten kiristäminen vastaamaan yleistä pohjoismaista tasoa. Kirjauksia liittyy myös varmuusvankeuteen, vankeusajan ensikertalaisuuteen, ylivelkaantumisen torjumiseen ja nuoriso- ja jengirikollisuuden torjuntaan.

”Ei voida puhua oikeusvaltiosta, jos oikeudenhoidolla ei ole resursseja.”

Kuka

LEENA MERI, 55

- ▶ OTM 2000, Helsingin yliopisto; varatuomari 2003, Kouvolan hovioikeus
- ▶ oikeusministeri 6/2023–, kansanedustaja 2015–, perussuomalaisten eduskuntaryhmä
- ▶ henkikirjoittaja, julkisen notaari, kaupavahvistaja, siviilivirkijä 2007–15, Itä-Uudenmaan maistraatti
- ▶ tarkastaja 2006, Hyvinkään maistraatti
- ▶ yrittäjä 2005–07, Lakiasiantoimisto Leena Meri
- ▶ viskaali 2004–05, Helsingin hovioikeus
- ▶ vakuutus oikeussuhteeri 2004, Vakuutus oikeus notaari 2002–03, Riihimäen käräjäoikeus
- ▶ tarkastaja 2001–03, Vantaan maistraatti
- ▶ asianajotoimiston avustava lakimies 2000
- ▶ luottamustehtäviä: Hyvinkään kaupunginvaltuusto 2013–, perussuomalaisten 1. varapuheenjohtaja 2021–

Jalat maassa rohkeasti eteenpäin

Kun oikeusministeri pääsee työtehtävistään vapaalle, aika kuluu osaomistuksessa olevan suomenhevosherra Keisari Aukustuksen sekä rescuekoirien Jolan ja Enrikin parissa. Eläinrakkaalla Merellä on ollut koiria nuoresta lähtien, ja ratsastamisen hän aloitti jo 9-vuotiaana. Niinpä ensimmäisinä haaveammatteina olivat ratsastuksenopettaja ja eläinlääkäri.

Kun Meri työskenteli lukion jälkeen hetkisen aikaa huolinta-alalla, hän kaipasi sekä haasteita että koulutusta, jolla pääsisi etenemään. Oikeustieteellinen kiinnostus, eikä opiskelua ole tarvinnut katua: monipuolinen koulutus mahdollistaa pääsyn alalle kuin alalle.

– Aikoinani ajattelin, etten ainakaan lähde politiikkaan. Ministerihaaveita minulla ei ole koskaan ollut, enkä muutenkaan ole tehnyt suunnitelmia pitkälle eteenpäin. Jalat ovat aina pysyneet maassa, ja kun saa enemmän vastuuta, tulee nöyremmäksi. Pärjääminen lähtee elämäkokemuksen kautta, ja virheistäkin oppii. Tuntuu hyvältä, kun on saanut luottamuksen vastuulisiini tehtäviin.

Viikonloppu on edessä. Oikeusministeri vaihtaa ulkoiluvaatteet päälle ja lähtee uskollisten koiriens kanssa pitkälle lenkille. Saattaapa hän ehtiä pajamaan myös rakasta hevostaan. •

TUOMAREILLE UUSI EETTINEN NEUVOTTELUKUNTA

Eettiselle keskustelulle on muuttuvassa maailmassa erityisen paljon tarvetta. Etiikasta huolehtimalla taataan oikeudenmukainen oikeudenkäynti kaikille jatkossakin, katsoo tuomareiden eettisen neuvottelukunnan puheenjohtaja.

Teksti **JAANA TAPIO** | Kuvitus **ISTOCK**

Tuomareiden eettinen neuvottelukunta on vuoden 2023 alussa toimintansa aloittanut elin, jonka tarkoituksena on pitää yllä keskustelua Suomen Tuomariliiton vahvistamista tuomareiden eettisistä periaatteista, edistää niiden tunnettuutta ja olla mukana kehittämässä eettisiin periaatteisiin liittyvää koulutusta. Neuvottelukunnan tarkoituksena on myös kuunnella tuomareita heidän kohtaamistaan ammattieettisistä kysymyksistä sekä käydä vuoropuhelua tuomareiden, tuomarijärjestöjen ja tuomioistuinten sidosryhmien kanssa.

– Neuvottelukuntaa voisi tältä osin luonnehtia keskustelun innovoijaksi tai moderaattoriksi, sanoo tuomareiden eettisen neuvottelukunnan puheenjohtaja, hovioikeudenneuvos **Kari Vesanen**.

Eettiset periaatteet

Tuomareiden eettinen neuvottelukunta on tuomarikunnan omasta aloitteesta perustettu itsesääntelyelin, jonka tehtävänä ei ole ottaa kantaa yksittäisen tuomarin toimintaan eikä suoraan valvoa tai ohjata ammattikuntaa. Niinpä sen toimilla ei myöskään ole oikeudellisesti sitovaa vaikutusta. Neuvottelukunta voi kuitenkin tarkoituksensa täyttämiseksi laatia selvityksiä, antaa suosituksia ja lausuntoja sekä tehdä aloitteita tuomareiden ammattieettisistä kysymyksistä.

Tuomareiden eettiset periaatteet eroavatkin esimerkiksi asianajajia velvoittavista hyvää asianajotapaa koskevista ohjeista muun muassa siinä, että asianajajilla on myös oma valvontaelin, joka voi puuttua epäasialliseen toimintaan.

Muuttuva maailma, muuttuva ammatti

Tuomareiden eettiset periaatteet vahvistettiin jo vuonna 2012, mutta silloin ei vielä nähty tarvetta elimelle, joka seuraisi periaatteiden toteutumista ja pitäisi aiheesta yllä keskustelua. Sittemmin yhteiskunta on muuttunut ja sen mukana aihepiirit, joita voidaan sisäl-

Itsesääntely

lyttää eettisiin keskusteluihin. Nykyään pohdittavaksi tulee, millainen on tuomarin rooli sosiaalisessa mediassa, miten säilytetään tuomarin toiminnan riippumattomuus suhteessa resursseihin tai minkälaisia eettisiä ulottuvuuksia, positiivisia tai negatiivisia, liittyy vaikkapa tekoälyn mahdolliseen hyödyntämiseen lainkäytössä ja oikeudenhoidossa.

– Tuomareilta vaadittava asiantuntemus on kasvanut, ja siihen on vaikuttanut erityisesti ihmisoikeuksien ja perusoikeuksien kasvava merkitys. Myös EU-tuomioistuimen ratkaisukäytäntö on kotiutunut meille entistä voimakkaammin. Enää ei voida tehdä ratkaisuja perehtymättä kansainväliseen kontekstiin.

Tuomarin rooli on muutoinkin muuttanut aiempaa monimuotoisemmaksi. Tuomarin eettisten periaatteiden johdannoissa on avattu eräitä niiden laatimiseen vaikuttaneita seikkoja ja todettu, että tuomioistuinten lisääntynyt yhteiskunnallinen merkitys edellyttää työkaluja lainkäytön asianmukaisuuden arvioimiseen.

Tarvittaessa neuvottelukunta voisi sääntöjensä mukaan suositella tuomareiden voimassa olevien eettisten periaatteiden muuttamista.

– Aiomme jollakin aikavälillä käydä ohjeet läpi, mutta äkkiseltään tuntuisi, että mitään isoa tarvetta muutoksiin ei ole. Kyse on enemmänkin siitä, että pohdimme, millaiset yhteiskunnalliset muutokset voisivat vaikuttaa muutostarpeeseen.

Luottamus tuomioistuimiin suurta

Yksi tärkeä osa neuvottelukunnan toimintaa on tavoite, että tuomareiden ammattietiikkaa koskevaa koulutusta saataisiin laajennettua. Nyt ammattietiikan sisältyminen esimerkiksi oikeustieteen opintoihin on Vesasen mukaan liian satunnaista.

Toisaalta kyse ei kuitenkaan ole siitä, että tuomarikunnan eettisessä toiminnassa olisi suuria ongelmia. Vuonna 2012 julkaistuja tuomarin eettisiä periaatteita edelsi laaja valmistelu, jossa kuultiin tuomareita, tuomioistuimia ja sidosryhmiä. Kari Vesanen painottaakin, että aloite periaatteiden laatimiseen syntyi tuomarikunnan keskuudessa ja ne myös valmisteltiin ja saatettiin voimaan tuomarikunnan omien elinten toimesta. Niille on siten tuomarikunnan tuki.

– Luottamus tuomioistuimiin on ollut Suomessa perinteisesti hyvin suurta, eikä ole merkkejä siitä, että tilanne olisi muuttamassa. Toisaalta ammattieettisten kysymysten merkitys on pikemminkin kasvamassa kuin häviämässä. Sen vuoksi tarvetta keskustelun käymiselle on.

Tuomareiden etiikan pohdinta on varmasti yhtä vanhaa kuin tuomioistuinlaitos itse. Vanhimpia kirjallisia lähteitä aihepiiristä Suomessa ovat Olaus Petrin Tuomarinohjeet 1500-luvulta.

– Jos oikein kauas menee, tuomareiden eettisille periaatteille löytyy alkujuuria aina lähien Raamatusta, Aristoteleesta ja Platonista. •

Mikä tuomareiden eettinen neuvottelukunta?

NEUVOTTELUKUNNAN jäsenet tulevat Tuomariliitossa edustettuina olevista tuomarijärjestöistä. Jäsenistä ainakin yhden on toimittava käräjäoikeuden, yhden hovioikeuden ja yhden hallinto-oikeuden jäsenenä. Lisäksi korkeimpien oikeuksien tuomarien yhdistyksellä on oikeus nimittää neuvottelukuntaan valittavaksi yksi jäsen. Jäseniä on kerralla 5–8 ja jäsenen toimikausi kestää neljä vuotta. Jäsenille ei makseta jäsenyydestä palkkiota.

Juristiutiset.fissä on julkaistu jutusta pidempi versio, jossa tarkastellaan tuomareiden eettisiä periaatteita koskevia kansainvälisiä, erityisesti ruotsalaisia, lähteitä sekä kerrotaan neuvottelukunnan jäsenet.

Ammattietiikka

Luottamus tuomioistuimeen

Virkamiehen näkemys vs laki

Julkisuuskiistoissa alkaa olla yhä enemmän päiväni murmelina -meininkiä. Samaa kiistaa tahkotaan kerta toisensa jälkeen, vaikka asiasta olisi jo selkeää oikeuskäytäntöä.

Oma ikiliikkujani koskee julkisuuslain kohtaa, jonka mukaan esitutkintaan liittyvät tiedot ovat lähtökohtaisesti salaisia, kunnes kärjäkäsitteellä on alkanut tai juttu on sitä ennen päätetty kuopata.

Tämän lainkohdan perusteella viranomaiset salaavat milloin mitään asiakirjoja. Aivan erityisesti ne salaavat virkamiesoikeudellisia päätöksiä – eli kansanomaisemmin kurinpitopäätöksiä. Jos virkamies joutuu rikosepäilyjen kohteeksi, hänestä käynnistetään usein virkamiesoikeudellinen menettely. Sen lopputuloksena syntyy päätös, jolla virkamies saatetaan esimerkiksi pidättää virantoimituksesta.

Moni viranomainen salaa päätöksestä tietoja sen takia, että asia liittyy keskeneräiseen esitutkintaan. Salaaminen perustuu väärään laintulkintaan.

Korkein hallinto-oikeus (KHO) antoi vuonna 2021 asiasta vuosikirjapäätöksen (KHO:2021:38). Se liittyi Helsingin poliisilaitokselle tekemääni tietopyyntöön, joka koski **Jari Aarnion** alaisiin kohdistuneita kurinpitopäätöksiä.

KHO painotti siinä, ettei päätöksissä voitu soveltaa esitutkinnan salassapitoa koskevaa julkisuuslain 24 §:n 1 momentin kohtaa 3. Tämä lainkohta koskee vain tiettyjen viranomaisten eli esimerkiksi poliisin ja muiden esitutkintaviranomaisten sekä syyttäjän asiakirjoja. Lisäksi se koskee vain tiettyjä asiakirjoja eli mainituille viranomaisille ”tehtyjä ilmoituksia rikoksesta, esitutkintaa ja syyteharkintaa varten saatuja ja laadittuja asiakirjoja sekä haastehakemusta, haastetta ja siihen annettua vastausta rikosasiassa”.

Pyytämäni asiakirjat eivät siten olleet salaisia, koska kyse ei ollut tällaisista asiakirjoista.

Kun seuraavan kerran selvittelin poliisin kurinpitopäätöksiä, poliisi oli keksinyt sinänsä näppärän tavan kiertää KHO:n linjausta. Salaamista perusteltiin julkisuuslain salassapitovelvoitteilla (22 ja 23 §).

Tällä perusteltiin myös kurinpitopäätöksen kohteena olevan virkamiehen henkilöllisyyden salaamista. Riitautin tämän tulkinnan – ja voitin. Ensin voitin yhden kiistan Pohjois-Suomen hallinto-oikeudessa (se koski Oulun poliisilaitosta) ja tänä keväänä kaksi Helsingin hallinto-oikeudessa (ne koskivat Poliisihallitusta ja keskusrikospoliisia). Päätökset ovat lainvoimaisia.

Koska oikeuden rattaat jauhavat hitaasti, ennen tuoreimpia päätöksiä oli ehtinyt ilmaantua uusi kiista, tällä kertaa rajavartiolaitoksen kanssa. Sille ei riittänyt KHO:n vuosikirjapäätös ja Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätös, vaan se salasi kurinpitopäätöksestä sekä virkamiehen nimen että esitutkintaan liittyvät tiedot. Joten taas menttiin. Valitus numero viisi lähti hallinto-oikeuteen.

Toukokuussa tuli vielä uusi tapaus, tällä kertaa HUS-yhtymän kanssa. Toimitin sille tarjottimella (eli sähköpostilla) linkin KHO:n ennakkopäätökseen sekä kolme hallinto-oikeuden päätöstä. Tietoja en saanut, vain kielteisen päätöksen tietopyyntöni. Valitus numero kuusi lähti hallinto-oikeuteen.

Tällä kertaa Hesarin toimitus päätti lähestyä myös toista viranomaista. Teimme asiasta tutkintapyynnön Helsingin poliisille.

Perustuslain 2 § 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Lakia taas tulkitsevat tuomioistuimet.

Mitä pitäisi ajatella, kun mikään määrä tuomioistuinten linjauksia ei saa virkamiestä muuttamaan omaa käsitystään? Ja millaisessa valtiossa elämme, jos virkamiehen tärkein ohjenuora on oma mielipide eikä laki ja oikeuskäytäntö?

Mitä pitäisi ajatella, kun mikään määrä tuomioistuinten linjauksia ei saa virkamiestä muuttamaan omaa käsitystään?

SUSANNA REINBOTH
oikeustoimittaja, Helsingin Sanomat
susanna.reinboth@hs.fi

Yhteisön voimaa upeassa opiskelukaupungissa

Stadgassa jäsenet saavat tukea opintoihinsa, laajat verkostot työelämään ja vapaa-aikaan sekä aimo ripauksen poikkitieteellisyyttä.

Teksti **DIANA TÖRNROOS** | Kuvitus **ISTOCK**

1 Miksi yhteisö on olemassa?

► Stadga on perustettu valvomaan Åbo Akademin – ja samalla ruotsinkielisten – oikeustieteen opiskelijoiden intressejä. Olemme täysin ruotsinkielinen järjestö ruotsinkielisessä yliopistossa. Haluamme varmistaa, että opetuksen laatu pysyy tavoitteidemme mukaisena, ja tarjoamme käytännön kytköksiä työelämään sekä kattavat verkostot niin poikkitieteellisesti kuin muiden oikeustieteen opiskelijoiden kanssa eri puolilla Suomea. Ja pyrimme vaikuttamaan työelämään tämänhetkisten opiskelijoiden tulevaisuutta ajatellen.

2 Millaista toiminta on?

► Teemme ekskursioita erinäisiin työpaikkoihin, joihin jäsenemme toivottavasti aikanaan valmistuvat: yrityksiin, alan toimistoihin, tuomioistuihin. Kutsumme tilaisuuksiimme myös luennoitsijoita niin yksityiseltä kuin julkiselta puolelta. Ja meillä on todella paljon opiskelijatapahtumia yli ainerajojen. Lisäksi on viikoittaista vapaa-ajan toimintaa urheilusta meditaatioon.

Nyt syksyllä 2023 Åbo Akademiassa alkaa oikeustieteen maisteriohjelma aiempien oikeusnotaarin opintojen lisäksi. Tämä muuttaa jonkin verran toimintaamme.

3 Mitä yhteisö antaa jäsenelle?

► Tarjoamme tukiverkosta opintoihin, kun on kysyttävää itse opiskelusta tai vaikka tulevasta työurasta. Opintovaliokunta auttaa vastausten löytämisessä, ja alumnijärjestö tekee sen kanssa tiivistä yhteistyötä. Ja on tärkeää, että täältä löytyy yhtenäinen porukka, jossa on mahdollisesti tulevaisuuden kollegoita. Monipuolinen ohjelmamme on suunnattu kaikenlaisille ihmisille iästä ja mielenkiinnon kohteista riippumatta.

4 Miten toimintaan pääsee mukaan?

► Jäsenyyteen vaaditaan lähtökohtaisesti oikeustieteen opiskelua Åbo Akademiassa. Jäseneksi pitää hakea, ja käytännössä lähes kaikki myös tekevät niin. Ohjeet löytyvät nettisivuiltamme.

Sääntömuutoksen myötä erikseen ilmoittamalla voi jatkaa jäsenenä myös maisteri- ja tohtoriopintojen aikana – myös silloin, jos suorittaa näitä opintoja jossain muualla.

5 Terveiset jäsenyydestä kiinnostuneelle

► Meillä on tosi tiivis porukka, joka auttaa kaikissa kysymyksissä, joissa vain voi. Jäsen saa hyvät verkostot ja lisämotivaatiota opiskeluun. Ja vinkkinä: Åbo Akademiassa voi nykyisin hakea erikseen oikeustieteen maisteriohjelmaan. Yliopistossa tehdään tosi paljon yhteistyötä yli ainerajojen, ja ruotsin kieli on vahvasti läsnä. Meillä on monta suomenkielistä opiskelijaa, joilla on nykyisin hallussa sujuva ruotsi.

Sitä paitsi Turku on paras opiskelukaupunki, jonka ihminen voi elämässään kokea!

**Stadgan esittely
löytyy yhdistyksen omalla
kielellä, ruotsiksi, osoitteesta
juristiuitiset.fi**

KIRKASTA OPINTOTAVOITTEET

Oikeustieteen opiskeluihin liittyy isoja tavoitteita. Tavoitteet saavuttaa parhaiten tekemällä niistä konkreettisia ja palasteltuja, opintopsykologi neuvoo.

Teksti MERILLA KIVINEVA | Kuvitus ISTOCK

Vaikka lukiossa olisi pärjännyt hyvin, voi yliopisto tuntua haastavalta.

– Ajanhallintaa, kalenterin käyttöä ja opiskelutaitoja pitää harjoitella korkeakoulussa eri tavalla, opintopsykologi **Emilia Ranta** Itä-Suomen yliopiston Joensuun kampukselta sanoo.

Rannan mukaan on hyvä pohtia omia tavoitteita ja niiden asettamista: Millaisia tavoitteita asettaa itselleen? Kuinka suuria ne ovat? Entä kuinka selkeitä?

– Ihmisillä on taipumus luoda isoja, hämääviä ja epäselviä tavoitteita huomauttaa. Niiden kanssa liikkeelle lähteminen on vaikeaa. Pitkän aikavälin tavoitteiden lisäksi kannattaa olla pienempiä, konkreettisia välitavoitteita, Ranta neuvoo.

Konkreettisuus, mitattavuus ja realistisuus ovat tärkeitä. Niiden avulla on hyvä pohtia, mitä pitää tehdä tavoitteen saavuttamiseen ja milloin tavoite on saavutettu.

Kalenteri avuksi

Tavoitteet on hyvä kirjata ylös. Tässä auttaa kalenteri.

– Kalenteriin kannattaa merkitä, milloin aikoo opiskella ja miten. Asioita voi myös ensin listata ja luokitella: mitkä on tärkeimmät ja ajankohtaisimmat ja mitä voi tehdä vähän myöhemmin.

Kalenteria ei kannata täyttää vain opiskelulla.

– Löytyyhän sieltä myös lepoaika, unta, ravintoa, aikaa ystäville ja muille läheisille? Lepo on oppimisen ja tehokkaan opiskelun edellytys, Ranta muistuttaa.

Suunnitelmat saavat myös muuttua. Sen varalta kalenteria voi täyttää liijykynällä.

Opiskelun rytmitys kuntoon

Erilaisia päivittäisiä opiskelutekniikoita kannattaa opetella. Esimerkiksi pomodoro-

Miten saavuttaa opiskelutavoitteet?

tekniikassa opiskelujaksot vuorottelevat taukojen kanssa.

Samalla omaa opiskeluympäristöä kannattaa tutkailla. Tukeeko se aikaansaamista? Onko ympärillä häiriötekijöitä, kuten kännykkä tai tekemättömät kotityöt?

Opiskelupäiviä suunnitellessa kannattaa muistaa, että opiskelun hajauttaminen pitkälle aikavälille tehostaa oppimista.

– Toki jokaiselle tulee niitä tilanteita, että esimerkiksi tenttiin joutuu lukemaan nopeasti ja intensiivisesti. Silloin pitää olla myötätuntoinen itseä kohtaan. Voi myös pohtia, miten ensi kerralla hoitaisi asian niin, ettei se jää viime tippaan, Ranta sanoo.

Muista myötätunto

Jos kiire ja stressi iskevät, eikä mikään suju, Ranta kehottaa pysähtymään ja katsomaan tilannetta etäämmältä. Fyysinen

rauhottelu, eli syvä hengittäminen ja rentoutuminen, auttavat akuuttiin ahdistukseen.

– Tehtävien priorisointi ja pilkkominen voi helpottaa tilannetta. Mieti, mistä kiireen tuntu tulee. Mitä olisi tehtävissä ja mistä olisi apua? Ruoka- ja lepotaudit auttavat opiskelemaan fiksummin myös kiireen keskellä.

Ranta muistuttaa, ettemme voi antaa kaikessa sataa prosenttia. Siksi omaa rimaa kannattaa opetella laskemaan.

– Myös myötätunto itseä kohtaan auttaa eteenpäin. Usein uhkailemme ja ruoskimme itseämme sen sijaan, että puhuisimme kuin ystävälle, Ranta sanoo.

Jos tilanne stressaa, siitä kannattaa puhua läheisten, opiskelukaverien, opettajan tai opintopsykologin kanssa.

– Nykyään on aika ankaraa yksin pärjäämisen kulttuuria, mutta me tarvitsemme myös toisia ihmisiä. Yksi tärkeä taito on opetella avun kysymistä. Se ei aina ole helppoa, mutta se on tärkeää. •

Mentoroinnista tukea opiskelijoille

JURISTILIITON monipuoliset palvelut tukevat myös opinnoissa. Opiskelijamentoroinnissa pääsee keskustelemaan jo työelämässä olevan juristin kanssa. Keskustelut voivat koskea esimerkiksi opintoihin liittyviä valintoja, sivuaineita tai gradua.

Haku seuraavaan opiskelijamentorointiin on käynnissä **1.10.2023 saakka**.

Juridiikan asiantuntijan parhaat työvälineet

Tilaa osoitteesta [SHOP.ALMATALENT.FI](https://shop.almatalent.fi)

MUISTA
JÄSENALE
-20 %

Sakari Wuolijoki **PANKKIOIKEUS I** Heinäkuu 2022, sh. 139 €

Sakari Wuolijoki **PANKKIOIKEUS II** Heinäkuu 2023, sh. 139 €

Tapani Lohi **AVIOVARALLISUUSOIKEUS** Syyskuu 2023, sh. 189 €

Tomi Voutilainen **DIGITAALISTEN PALVELUJEN SÄÄNTELY** Syyskuu 2023, sh. 119 €

Kaarlo Tuori, Toomas Kotkas **SOSIAALIOIKEUS** Marraskuu 2023, sh. 149 €

VEROLAIT 2/2023 Syyskuu 2023, sh. 145 €

SUOMEN LAKI I-III 2023 -PAKETTI

Syyskuu (I), lokakuu (II) ja marraskuu (III) 2023, sh. 669 €

Onko rikos- tutkinnassa yksityistämisen sijaa?

Rikosten selvittämiseen erikoistuneet yksityiset toimijat haluavat erottautua vartiointialasta ja saada alalleen vakiintuneen aseman, poliisin tutkinnan rinnalle. Poliisihallituksen mukaan rikos- ja esitutkinta on pidettävä viranomaistoimintana.

Teksti JUKKA NORTIO | Kuvitus ISTOCK

Kun puhutaan yksityisistä henkilöistä rikosten selvittäjienä, keskeinen termi on kiistanalainen. Alan toimijat haluavat olla yksityisiä rikostutkijoita, ei yksityisetsiviä. Poliisihallituksen poliisiylitarkastaja **Minna Ketola** taas korostaa, että rikostutkinta kuuluu poliiseille, ei yksityishenkilöille.

– Karsastan sanaa yksityinen rikostutkinta, joka rinnastuu helposti viranomaisten tekemään työhön.

Tässä artikkelissa puhutaan rikosten selvittäjistä.

Hyväksymekö rikostutkinnan yksityistämisen?

Poliisiammattikorkeakoulun koulutusjohtaja **Petri Alkiora** tunnistaa vallitsevan olotilan: sekä kansalaiset että yritykset odottavat enemmän palveluita kuin viranomaiset voivat tarjota.

Alkiora nostaa esiin vakuutusetsivät, jotka selvittävät, onko vakuutuksen saaja oikeutettu korvaukseen vai onko hänen toiminnassaan vääriinkäytöksiä. Vartiointialalla kysyntä on kasvanut. Yksityisten yritysten vartijat vastaavat lähes kokonaan kauppaesikusten sekä juna- ja metroasemien valvonnasta.

Myös yksityinen rikosten selvittäminen on ilmiönä olemassa, ja siksi sitä pitäisi Alkioran mukaan jollakin tavalla säädellä – jos yhteiskunta siis hyväksyy yksityisen toiminnan rikosten selvittämisessä.

Poliisihallituksessa ei ole Ketolan mukaan havaittu, että rikosten selvittäjät olisivat aktivoituneet rikosten esitutkintavaiheessa tai tarjonneet aiempaa enemmän selvittämäänsä materiaalia poliisille.

Ketola korostaa, että kysymys on perustavanlaatuisen: kuinka paljon sellaisesta toiminnasta, joka perinteisesti ja lainsäädännöllisesti on kuulunut viranomaisille ja joka sisältää julkisen vallan käyttämistä, voidaan antaa yksityisille toimijoille? Ja jos sitä annetaan, miten lainsäädännön pitää ottaa asiaan kantaa?

– Rikos- ja esitutkinta on pidettävä viranomaistoimintana, ja esitutkintaviranomaiset on määritelty lainsäädännössä. Ei voi olla niin, että tässä työssä on epäselviä rooleja ja vastuita.

Eri syitä yksityisen rikos selvittäjän käyttöön

Poliisin alentunut kyky tutkia ja selvittää rikoksia on tärkein syy, jonka vuoksi erityisesti yritykset kääntyvät yksityisten toimijoiden puoleen. Näin väittää pari vuosikymmentä poliisina toiminut ja vuosituhannen alusta itseään yksityiseksi rikostutkijaksi kutsunut Bexor Oy:n toimitusjohtaja **Ari Huhtinen**.

Yksityisten rikos selvittäjien käyttöä edistää Petri Alkioran mukaan yritysten halu pitää itseään koskevat

rikokset poissa julkisuudesta. Tämä koskee yhtä lailla niin ulkoisia kuin sisäisiä vääriinkäytöksiä.

Huhtisen yrityksen toimeksiannot liittyvät erilaisiin rikoksiin ja riita-asioihin. Toimeksiantaja päättää tapauskohtaisesti, viedäänkö asia poliisille vai sovitaanko se syyllisen kanssa muulla tavalla.

Huhtinen kertoo esimerkin.

– Helsingissä toimii 15 hengen yritys, jolla on käteiskassa. Siihen haetaan pankista joka toinen viikko tietty summa rahaa. Kerran kassa hävisi heti, kun rahat oli haettu. Syyllisen täytyi olla joku henkilökunnasta.

Huhtisen mukaan poliisi ei ehtinyt puuttua juttuun riittävän ripeästi, ja Huhtista pyydettiin apuun.

– Selvitin haastatteluilla, missä kukin työn tekijä oli ollut tapahtuma-aikana. Ensimmäisen kierroksen jälkeen haastattelin uudelleen kolme henkilöä, joista yksi lopulta tunnusti teon.

Yksityinen sopiminen voi johtaa epätasa-arvoon

Rikostutkintaa koskevalla lainsäädännöllä turvataan oikeudenmukainen rikos- ja esitutkinta, oikeudenkäynti sekä asioiden puolueeton selvittäminen.

– Rikostutkintaa säätelevään lainsäädäntöön liittyy yksittäisten pykälien lisäksi periaatteet, joilla taataan reilu oikeudenkäynti. Viranomaiset huolehtivat prosessin aikana osapuolten oikeusturvasta, Minna Ketola sanoo.

Rikosasoiden vienti täysin tuomioistuinten ulkopuolelle voisi hänestä olla huolestuttava kehityssuunta. Ongelmia syntyy, jos rikostapauksia ei käsitellä juridisessa prosessissa, vaan niitä sovitaan yksityisesti osapuolten välillä. Tällöin kyseessä ei ole laissa tarkoitettu sovitteluprosessi vaan puhtaasti kahden osapuolen välisen asian käsittely.

– Ihmisten välinen tasavertaisuus kärsii, jos osa rikostapauksista siirtyy oikeudenkäyntien ulkopuolelle. Jos on varallisuutta, voi sovittaa rikoksensa rahalla, mutta jos näin ei ole, joutuu vastaamaan rikoksestaan oikeudessa, Alkiora pohtii.

Yksityisyyden suoja rajaa yksityisten rikosten selvittäjien toimintaa.

Yksityisten rikosselvittäjien käyttöä edistää yritysten halu pitää itseään koskevat rikokset poissa julkisuudesta.

2015

VUOSI

Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista säädettiin vuonna 2015.

60 000

HENKILÖÄ

Suomessa on noin 60 000 vartijaa ja järjestyksenvalvojaa.

100

HENKILÖÄ

Suomessa on arviolta hieman alle sata yksityistä rikosten selvittäjää.

Rikostutkinta on tarkoin säädeltyä viranomaistyötä

Esitutkinnasta vastaavalla poliisilla voi Huhtisen sanojen mukaan olla tuhansittain rikosilmoituksia jonossa. Tutkintapyyntöjen kynnys on laskenut sähköisten palveluiden myötä, mikä on viime vuosina pahentanut ruuhkaa.

Oikeusistuimissa käsittelyajat venyvät pitkiksi.

– Olin hiljattain todistamassa oikeudessa tapausta, jossa rikosilmoitus oli kirjattu lähes kymmenen vuotta ennen jutun ensimmäistä oikeudenistuntoa. Tällaiset viiveet ovat täysin kestämättömiä, Huhtinen sanoo.

Yksityiset rikosten selvittäjät sanovatkin haluavansa lisätä yhteistyötä poliisin kanssa ja lievittää poliisin työpaineita.

– Yksityisen tutkijan tekemä työ rikosasiassa ennen poliisitutkinnan aloittamista voi nopeuttaa merkittävästi poliisitutkinnan valmistumista ja asian etenemistä oikeuteen, Huhtinen väittää.

– Esitutkintavaltuuksien antaminen yksityisille toimijoille ei ole ensisijainen tapa paikata resurssipulaa, Ketola puolestaan sanoo.

Vielä 2000-luvun alussa yksinomaan poliisi vastasi niistä valvonta- ja turvalli-

suusalan tehtävistä, joita nyt hoitavat alan yritykset. Voisiko esitutkinnassa olla tehtäviä, jotka siirtyisivät samalla tavalla yksityisten yritysten hoidettaviksi?

– Tällainen vaihtoehto ei ole tullut esille. Tutkinta on poliisin työssä tarkimmin säädeltyä toimintaa, joten on hyvin vaikeaa nähdä, että sitä lähdetäisiin yksityistämään, Minna Ketola Poliisihallituksesta sanoo.

Yksityiset toimijat eivät Ketolan mukaan ole edes osaratkaisua poliisien resurssipulaan, sillä se merkitsisi ainakin osaksi samojen valtuuksien antamista heille kuin poliiseille. Jos yksityistämisen tielle lähdetäisiin, koko prosessi pitäisi miettiä uudestaan: koulutus, valvonta ja toimivaltuudet.

– Meidän on mietittävä, miten vastaamme poliisin resurssipulaan olemassa olevan lainsäädännön puitteissa ja lainsäädäntöä kehittämällä. Tätä kysymystä on tarkasteltu hiljattain valmistuneessa työryhmämuistiossa, Ketola painottaa.

Yksityisellä rikosten selvittäjällä on jokaisen oikeudet

Laki ei määrittele erikseen yksityisten rikosten selvittäjien oikeuksia. Näillä henkilöillä on arkisessa työssä samat oikeudet ja rajoit-

teet toimia kuin kenellä tahansa kansalaisella.

– Rikoksia pystytään selvittämään myös ilman poliisin toimivaltuuksia, eikä lisävaltuuksien saaminen ole ensisijainen tavoite. Eivät rikostutkijan taidot katoa, vaikka luovuttaa virkamerkin pois, Huhtinen toteaa viitaten aiempaan työuraansa poliisina.

Yksityisyyden suoja rajaa yksityisten rikosten selvittäjien toimintaa. Huhtinen mainitsee esimerkkinä kameravalvonnan tilanteessa, jossa tuntematon auto oli törmännyt parkkihallissa toiseen autoon ja aiheuttanut tuhansien eurojen vahingot. Parkkihallin kameravalvontatietoja ei annettu kolarin kärsineelle osapuolelle yksityisyyden suojaan vedoten.

Tiedot luvattiin toimittaa poliisille, jolle kärsinyt osapuoli meni tekemään asiasta ilmoituksen. Poliisi totesi, ettei se uuden tie liikennelain perusteella tutki parkkipaikkakolareita.

Oikeus arvioi yksityisen selvittäjän painoarvon

Yksityisen rikos selvittäjän aineistoa ja todistusta arvioidaan sekä esitutkinnassa että oikeuden istunnossa samalla painoarvolla kuin muitakin todisteita.

– Jos tutkimani asia päätetään viedä oikeuteen, teen poliisille asiakkaan puolesta tutkintapyyntö, johon liitetään tekemäni raportti. Raportista ilmenee, mitä asian tutkimisessa on selvinnyt. Poliisi tekee oman tutkintansa, jonka aikana minua kuulustellaan tarvittaessa todistajana, Huhtinen sanoo.

Ketola toteaa, että syyttäjä arvioi poliisin tekemän esitutkinta-aineiston. Kun poliisi saa aineistoa yksityiseltä tutkijalta, se arvioi, onko aineisto valmista esitutkintaan.

– Jos yksityinen rikosten selvittäjä päätyy todistajaksi, hän on samanlainen henkilö todistaja kuin kuka tahansa. Hänen hankkimiansa todisteiden pitää kulkea poliisin varmennuksen kautta, kertoo Alkiora.

Ketola muistuttaa, että esitutkintavaltuuksien laajentamista puhtaasti viranomaisten kesken on selvitetty tarkasti.

– Esimerkiksi puolustusvoimilla on poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen ohella esitutkintavaltuudet. Niiden laajentamistarpeita ja -perusteita on käsitelty varsin kattavasti ja kriittisesti.

Yksityinen selvittäjä vastaan poliisi

Rankimmillaan Huhtinen on tutkinut henkirikostapauksia, joissa poliisitutkintaa ei uhrin omaisten mielestä ole tehty riittävän perusteellisesti.

– Minua kiinnostaa yksityishenkilön toimeksianto, jos se on jotenkin merkittävä yhteiskunnallisesti. Se, mitä pidän merkittävänä, on itseni päätettävissä, Huhtinen sanoo.

Yksityishenkilöiden tapaukset ovat Huhtisesta merkittäviä esimerkiksi epäiltäessä, että poliisin ja oikeuslaitoksen toiminta on johtamassa väärään lopputulokseen.

Mitä Huhtinen työssään tekee?

– Teen tutkintaa haastattelemalla todistajia ja keräämällä muilla tavoin faktoja ja näyttöä. Joskus oikeudessa on syntynyt tilanteita, joissa olen ollut poliisin kanssa eri mieltä siitä, mitä tutkittavassa asiassa on tapahtunut.

Huhtinen korostaa pyrkimystään objektiivisuuteen ja faktoihin, vaikka hän toimisi rikoksesta epäillyn toimeksiannosta.

– Korostan aina etukäteen, että kaivan esille kaiken mahdollisen tiedon. Kirjoitan raporttiini siis myös toimeksiantajani mahdollista syyllisyyttä tukevat seikat. Muutama toimeksianto on asiaa korostettuani jäänyt tulematta, Huhtinen kertoo. •

Yksityiset selvittäjät hakevat koulutusta ja asemaa

LAKI yksityisistä turvallisuuspalveluista (1085/2015) ei määrittele erikseen rikosten selvittäjien oikeuksia, velvollisuuksia, valvontaa tai toiminnan rajoituksia.

Toimijoilla, joilla on vartioimisliikelupa, on lain mukaan oikeus ”harjoittaa vartioimiskohteeseen tai toimeksiantajaan kohdistuvien rikosten paljastamista”. Liikkeellä pitää olla vastaava hoitaja, joka on suorittanut laissa säädetyn tutkinnon. Rikosten selvittäjällä on oltava vartijakortti. Sen saa suorittamalla vartijakoulutuksen.

Rikosten selvittäjät tavoittelevat lailla säädettyä koulutusta ja vartiointialasta eriytettyä asemaa. Bexor Oy:n toimitusjohtaja **Ari Huhtisen** laatiman aloitteen mukaan:

”Toiminta pitää olla luvanvaraista ja luvan myöntämisen perusteet pitää määritellä erikseen. Palveluja voisivat tarjota esimerkiksi eläkkeellä olevat poliisit. ... Poliisin ammattikorkeakoulussa tulisi olla oma opinto-ohjelma yksityiseen rikostutkintaan.”

Myös toimivaltuuksia pitäisi tarkentaa:

”Tutkintapalveluja tarjoaville yrityksille ei annettaisi poliisille kuuluvia valtuuksia, mutta tietyistä

yksittäisistä erityis oikeuksista tulisi keskustella”.

Suomen Yksityisetsivä- ja laki-toimistoliitto ry:n puheenjohtaja ja Kerberos Oy:n yrittäjä **Teemu Aapavaara** ajaa alalle samanlaisia muutoksia Poliisihallituksen nimittämän Turvallisuusalan neuvottelukunnan kautta. Neuvottelukunta kartoittaa yksityistä turvallisuusalaa koskevan lain muutostarpeita.

Aapavaaran mukaan alalle tarvitaan omaa koulutusta ja oman toimiluvan myöntämistä.

– Vaikka toiminta olisi nykyisen lain alaista, pitäisi alan koulutus, hyväksymismenettelyt ja toimilupien saaminen päivittää. Yksityisille tutkijoille pitäisi olla oma hyväksymismenettely ja erillinen lupa harjoittaa toimintaa.

Poliisihallituksen poliisiylitarkastaja **Minna Ketola** ei pidä lainsäädännön muutosta tarpeellisenä.

– Esitutkintalaissa tarkoitettun esitutkinnan tulee jatkossakin olla viranomaistoimintaa. Esitutkinnassa tulee huomioida paljon muutakin kuin näytön hankinta. Esitutkinnan tulee perustua riittävän tarkkaan sääntelyyn, toimintaa tulee valvoa ja siihen pitää sisältyä riittävästi oikeussuojaelementtejä, hän toteaa.

Oikeustieteellisten tiedekuntien opiskelijavalinta

Oikeustieteellisten tiedekuntien opiskelijavalintaan liittyy sekä positiivisia että ongelmallisia asetelmia. Myönteistä on se, että tiedekunnat ovat sopineet yhteisvalinnasta. Hakija voi merkitä rastin niiden tiedekuntien kohdalle, joihin hän kertoo pyrkivänsä. Lähtö- tai koepisteet osoittavat sen, mihin asianomainen pisteillään mahdollisesti pääsee. Poissa on taktikointi siitä, mihin kannattaa pyrkiä. Parhaat tulevat valituiksi.

Yliopistoautonomia ei toteudu Suomessa niin kuin pitäisi. Tämä koskee myös opiskelijavalinnan perusteita. Ylioppilastutkinnon arvosanojen perusteella oikeustieteellisiin tiedekuntiin valitaan OKM:n määrittämällä tavalla 40 prosenttia tiedekuntien opiskelijoista. Tätä lukua on tiedekunnissa pidetty liian korkeana: mikään ylioppilaskokeen tutkintoaine ei riittävästi ennusta menestystä oikeustieteen opinnoissa ja lakimiesammattissa, ei edes yhteiskuntaoppi.

Pidän hyväksyttävänä sitä, että pienempi osa, kuten 20 prosenttia opiskelijoista, valittaisiin ylioppilastutkinnon perustella, mutta tiedekuntien tulisi voida määrittää tutkintoaineiden painoarvot.

Tiedekuntien valintakoe järjestetään nykyisin toukokuun lopulla. On ymmärrettävää, että valintakokeiden tulokset halutaan saada valmiiksi jo kesän alkupuoliskolla. Silti pidän parempana sitä, että koe olisi yhä myöhemmin kesällä, jotta erityisesti ensimmäistä kertaa pyrkivillä olisi kohtuullisesti aikaa perehtyä heille kovin vieraaseen aineistoon.

Tiedekuntien valintakokeen valintakoekirjallisuus julkistetaan vasta kevään ylioppilaskirjoitusten päätyttyä. Pyrkimyksenä on ollut se, että valintakoemateriaali vaihtuu vuosittain ja että se teetetään mitta-tilaustyönä. Ensimmäistä kertaa pyrkivät eivät näin joudu valmistautumaan kokeeseen pahasti takamatkalta muihin nähden.

Valintakoekirjallisuuden tulisi johdattaa pyrkijöitä oikeustieteen yliopisto-opintoihin ja antaa käsitys siitä, millaista on oikeustieteen opiskelu ja lakimiesammattissa toimiminen. Aina ei ole tässä tavoitteessa onnistuttu. Vuonna 2015 kuuluivat Turun ja Itä-Suomen yliopistojen valintakoevaatimuksiin julkaisut ”Internet commerce and law” ja ”Baselin pankkisääntelystrategiat”. Tarkoituksena ei tulisi olla perehdyttäminen

kapealle erityisalueelle eikä englannin kielen taidon testaaminen.

Vuoden 2023 valintakokeeseen tuli lukea seuraavat julkaisut: ”Onko ’oikeus ja sukukupuoli’ oikeudena-ala”, ”Oppimisen tuen sääntely esi- ja perusopetuksessa – yhdenvertaisuutta mutta mitä, miten ja kenelle”, ”Yleisesti hyväksyttävää kasvatusta? Kriittinen tutkimus lastensuojelulaitosten huolenpidon käytäntöjen oikeudellista hallinnasta”, ”Johdatus oikeuteen ja oikeudelliseen ajatteluun” sekä ”Johdatus prosessioikeuteen”. Näistä vain kaksi viimeksi mainittua täyttävät valintakoekirjallisuudelle edellä asetetut vaatimukset.

Yhteiskuntatiedepainotteisella materiaalilla annetaan virheellinen kuva siitä, mistä oikeustieteessä ja lakimiesammattissa on kysymys, eikä se oikealla tavalla motivoi pyrkijöitä heitä kiinnostavalle alalle.

Yhteiskuntatiedepainotteisella materiaalilla annetaan virheellinen kuva siitä, mistä oikeustieteessä ja lakimiesammattissa on kysymys.

HEIKKI HALILA
siviilioikeuden professori (emeritus),
Helsingin yliopisto, heikki.halila@helsinki.fi

AHLSTRÖM JOHTAA MEDIATALON JURIDISTA TOIMINTAPARTIOTA

Kun jossain päin MTV:tä on tarve juristille, sinne saapuu Leia Ahlströmin johtama tiimi. Varhain vastuuseen tarttunut Pöllölaakson kasvatti pohjustaa työtään seuraamalla tiiviisti talon tuotantoja ja operatiivista toimintaa.

Teksti VESA VAINIO | Kuvat SAMI HEISKANEN

Kulkee omia polkujaan, kuuluvat erään tunnetun mainoksen sanat. **Leia Ahlströmin** kohdalla iskulause todella pätee. Hän on valinnut oman polkunsa, on kyse ollut sitten urheilusta, opiskelusta tai työurasta. Sattumallakin on ollut sijansa siinä, että hän on päätenyt mainosten maailmaan.

– Olen ollut oikeassa paikassa oikeaan aikaan. Tulin MTV:lle töihin vuonna 2014, ja minusta tuli lakiasiantuntaja neljä vuotta myöhemmin ollessani 26-vuotias. Maikkari on superihana paikka työskennellä, pöllöjengin ihmiset muodostavat hyvän työyhteisön.

1

2

3

Leia Ahlström on kotonaan MTV:n nyky-aikaisen studion tuolissa, onhan takana myös näyttelijäkokemusta. Ihana yhteisö ja vastuullinen työ vetävät puoleensa.

4 ASIAA ARJESTANI

1 PASTA

Parasta lohturuokaa ja unilääkettä. Perjantai-iltana nollaan työviikon pasta-ähkyllä, kun lapset jo nukkuvat. Kun matkakuume iskee, suuntana on usein Italia.

2 KYLPYSUOLA

Kylven joka ilta, jos vain voin. Kylpy suo minulle tovin omaa aikaa arjen keskellä. Kuumassa kylvyssä voin nauttia ajattelematta mitään. Olemme oikea kylpijäperhe.

3 KAULAKORU

Muistuttaa minua, mikä on kaikkein tärkeintä elämässä: perhe. Poikani kummitädiltään lahjaksi saama kastesormus on aina mukana ja on sellainen ystäväpiirin juttu.

4 TAULU

Pentti Hanskin, MTV:n pitkäaikaisen toimitusjohtajan, valvovan silmän alla on hyvä toimia. Ihana johdon assistenttimme järjesti tämän maalauksen seinälleni.

4

Lakialalla on harvinaista edetä vaativiin tehtäviin noin nuorena. Ahlström näkee taustalla maikkarilaisen vahvuuden: omia uskalletaan nostaa rohkeasti vastuuseen. Hänen kohdallaan erityistä oli sekin, että hän oli nimityksensä aikaan äitiyslomalla. Tosin hän teki samalla joitakin projekteja.

Ahlström on MTV:n johtoryhmän jäsen ja vastaa lakiasioista. Hän toimii liiketoiminnan ytimessä ja antaa strategista juridista tukea yritysjohdolle kaikessa MTV:n toiminnassa. Siis mitä?

– Tehtäväni on huolehtia siitä, että asiat menevät juridisesti oikein ja riskit minimoidaan. Yksi iso työkokonaisuus on Telia-kaupan myötä tullut kilpailunvalvonta. Missä talossamme tarvitaan juristia, siellä minä ja tiimini olemme.

Kulttuuri ja liiketoiminta yhdistyvät

Kahden pienen lapsen perhearkea elävä Ahlström herää aamuun ”nahkavekkareilla” eli lasten toimesta. Ensimmäiseksi hän käy läpi sähköpostit ja pyrkii pitämään ne jatkuvasti ajan tasalla. Työviikosta kaksi päivää sujuu tyyppillisesti etänä kotona ja kolme toimistolla.

Toimistopäivät sisältävät paljon tapaamisia, jotka ovat pääosin konsernin sisäisiä mutta myös ulkoisia neuvotteluja. Ahlström osallistuu myös operatiivisiin palavereihin, sillä on helpompi antaa tukea, kun tietää, mitä talossa tapahtuu.

– Ketteryys, ennakointi ja ohjaava toiminta on työssäni olennaista. Asioiden pitää edetä ja optimoinnin tulee olla tarpeeksi hyvää. Paine on kova, mutta minä tykkään vauhdista.

Ahlströmillä on vain yksi asiakas eli MTV. Se ostaa paljon ohjelmia tuotantoyhtiöiltä, ja Ahlströmin rooli on tarkistaa keskeiset asiat, kuten tekijänoikeudet.

– Mitä kannattaa ylipäänsä ostaa ja mitä siitä maksaa. Taide ja kulttuuri yhdistyvät liiketoimintaan kivalla tavalla tässä työssä.

Tämä pätee myös käsikirjoituksiin, joita Ahlström lukee silloin tällöin. Tositapahtumiin perustuvat tuotannot sisältävät purtavaksi juridisia pähkinöitä sananvapauden ja yksityisyyden suojan osalta.

Ahlström kuvaa tiimiään eränlaiseksi siivouspartiksi, joka tulee paikalle, kun ohjeita ei ole noudatettu tai ei ole oltu ajoissa liikkeellä.

– Tätä voi kuvata terapeuttiseksi toiminnaksi. Meihin luotetaan, meitä voi lähestyä matalalla kynnyksellä ja meiltä voi pyytää ”äidillisiä” ohjeita.

Vaikuttamista joka kulmassa

Ahlströmin tiimissä työskentelee kaksi muuta juristia, joista toinen on erikoistunut tietosuoja-asioihin. Kolmen naisen tiimi hyödyntää tarvittaessa ulkoista apua.

Lapsiperheen arkea elävä Leia Ahlström tykkää vauhdista, viihtyypaineessa ja antaa tarvittaessa "äidillisiä" neuvoja.

Ahlström pitää työpäivät normaalin mittaisina.

– Pidän tehokkuutta yllä koko työajan. Elämässä on paljon muutakin kuin työ.

Oman talon väen lisäksi Ahlström tapaa tuotantoyhtiöiden ihmisiä ja mainostajia sekä muita MTV:n sidosryhmiä. MTV:n henkilöstö käsittää 400 ihmistä. Heistä hän on tavannut jo noin puolet ja kontaktoi viikoittain 40–50 henkilöä.

– Tiiminä haluamme olla läsnä ja vaikuttamassa joka paikassa ja kulmassa.

Ahlström on myös Mainonnan eettisen neuvoston varsinainen jäsen. Hän pitää pestiä näköalapaikana, jossa tapaa uusia ihmisiä ja saa asioihin virkistäviä näkökulmia.

Uratoiveiden ympyrä sulkeutui

Ahlström muutti neljävuotiaana Espoosta isän työkoennuksen myötä Atlantaan Yhdysvaltoihin. Reilun vuoden aikana tarttunut englannin kielen taito jalostui myöhemmin LLM-tutkinnon suorittamisella Columbian yliopistossa 2021.

45 sekunnissa

LEIA AHLSTRÖM

MIKÄ TYÖSSÄSI INSPIROI?

Työni yhdistää juridiikan, taiteen, kulttuurin ja yhteiskunnallisten asioiden ihmiset. MTV on yksi suomalaisen demokratian kulmakivistä, jolla on oikeasti merkitystä. On tosi makeaa tehdä töitä luovan alan ihmisten kanssa. Luovuus tarttuu itseeni, enkä voisi pärjätä "kuivakkana" juristina.

MITÄ TYÖSI MERKITSEE YHTEISKUNNALLE?

MTV on yksi ikonisista kotimaisista brändeistä, jolla on pitkä monivaiheinen historia. MTV on kaupallinen pioneeri uutisalalla ja on kulkenut monen myllyn läpi. Nykyajan tekoälyn ja valeutisten aikana on valtava arvo ja tarve kotimaiselle luotettavalle tekijälle. Samalla saan olla mukana tarjoamassa viihdettä koko kansakunnalle.

MISSÄ NÄET ITSESI TULEVAISUUDESSA?

Ajaudun ja annan urani viedä minua. Kaikki, mitä tekee juridiikan ulkopuolella, tukee myös uralla. Naisten ja lasten asiat ja niiden parantamisen tarve ovat minua lähellä. Toimin näitä asioita edistävänä säätiössä sekä vapaaehtoisdoulana, mikä luo itselle hyvää mieltä. Olen myös mukana perheyrittäjä. Aika näyttää. Nyt viihdyn tosi hyvin Pöllölaaksossa.

Englanninkielinen luokka, musiikkiluokka, urheilulukio: siinä koulupolku, jota siivitti unelma ammattilaisurasta ja Wimbledonin mestaruudesta. Tennisura loppui kuitenkin vuosi ylioppilaskirjoitusten jälkeen.

– Tennis oli opettavainen maailma, jossa ihmisellä on omistajuus omasta tekemisestään. Opin voittamaan, ja mikä tärkeintä, häviämään.

Jatko-opintoja silmällä pitäen Ahlström kahlasii eri alojen pääsykoekirjat läpi ja löysi äidin ympäristöoikeuden kirjan, jota hän piti hauskana. Mielessä oli myös Taidekorkeakoulun ohjelmatuotantolinja, mutta häntä kehoitettiin tulemaan viiden vuoden päästä uudestaan.

– Nyt teen töitä tuotantoyhtiöiden kanssa eli ympyrä on tältä osin sulkeutunut.

Ensimmäinen työpaikka silloiselle oikeustieteen opiskelijalle järjestyi tenniksen kautta asianajotoimistoon, jonka asiakkaana oli MTV. Ahlström alkoi ratkoa tämän sopimushallintoon liittyvää ongelmaa ja tutustui **Teemu Kallialaan**, edeltäjänsä lakiasiaintohtajana. Tämän tekemästä työtarjouksesta ei voinut kieltäytyä.

– Mediamaailma vei mennessään jo silloin. Muutoksia on ollut koko ajan: kauppoja, liiketoimintasiirtoja ja erilaisia projekteja. Nyt eläkkeellä oleva Teemu on alan vanha kettu ja yhä minun mentorini, paras mentori ikinä. •

Kaikki, mitä tekee juridiikan ulkopuolella, tukee myös uralla.

KANNATTAAKO ELÄKKEELLÄ KUULUA JURISTILIITTOON?

Liiton jäsenyyttä ei kannata päättää eläköitymiseen. Jäsenyydestä hyötyy lukuisin tavoin myös työuran päätyttyä.

Jäsenen pulma: Eläkkeelle jäävä jäsenemme oli yhteydessä Juristiliiton jäsenpalveluun ja halusi tietää, kannattaako Juristiliiton jäsenenä jatkaa vielä eläkkeellä ja onko jäsenyydestä konkreettista hyötyä työuran jälkeen.

Eläkeläisille kaikki Juristiliiton edut käytettävissä ja lisäksi senioreille omia tapaamisia

Tietysti Juristiliiton jäsenenä kannattaa jatkaa eläkkeellä, toteaa yksikantaan **Tuija Parviainen**, joka vastaa Juristiliitossa jäsenrekisteristä ja on päivittäin yhteydessä jäsenistöön.

Juristiliitto tarjoaa kaikki samat jäsenedut ja -palvelut myös eläkeläisjäsenille kuin työelämässä oleville jäsenilleen. Laaja etu- ja palveluvalikoima ei siis katkea eläkkeelläkään.

Eläkeläiset ovat tervetulleita myös kaikkiin tapahtumiin muiden jäsenryhmien tavoin. Ympäri Suomea järjestettävät jäsenillat keräävät yhteen alueensa opiskelijat sekä

1700

Juristiliiton toiminnassa on mukana 1700 eläkkeellä olevaa. Seniorin jäsenmaksu on 120 euroa vuodessa. Jos olet eläkkeellä tai eläkkeen alkamispäiväsi on jo tiedossa, kannattaa ottaa yhteyttä Tuija Parviaiseen, puh. 09 8561 0321 ja jäsensivustilla juristi@juristiliitto.fi.

työssä ja eläkkeellä olevat juristit. Lisäksi laajasta webinaaritarjonnasta löytyy monipuolisia koulutuksia hyvinvointiin, yhteiskunnallisiin teemoihin ja ajankohtaisiin juristitaitoihin liittyen. Webinaareihin on helppoa osallistua ympäri maata. Lisäksi senioritoimikunta järjestää säännöllisesti omia lounastapaamisia eläkeläisille Helsingissä sekä retkiä kiinnostaviin kohteisiin.

– Tuntuista jäseneduista eläkeläisjäsenemme hyödyntävät erityisesti Juristiliiton loma-asuntoja Rukalla, Levillä ja Vierumäellä. Loma-asuntojen kohdalla kannattaa myös tarkistaa verkkosivuiltamme vapaat loma-asunnot, jotka ovat heti varattavissa ilman osallistumista arvontaan, muistuttaa Parviainen.

Ilahduttavan moni eläkeläisjäsen on ilmoittautunut Juristipäivään.

Vapaita aikoja löytyy erityisesti vilkkaimpien lomasesonkien ulkopuolelta.

Loma-asuntojen lisäksi laajasta etuvalikoimasta löytyy esimerkiksi pankki- ja vakuutusetuja sekä liikuntapalvelu ja yhteisakavalaisen Member+:n kautta useita matkustus- ja vapaa-ajanetuja käytettäväksi.

– Ajankohtaisena esimerkkinä Juristiliiton eläkeläisjäsenyyden kannattavuudesta toimii tänä syksynä järjestettävä Juristipäivä. Juristiliiton eläkeläisjäsenille lippu maksaa 200 euroa. Ilman jäsenyyttä lipun hinta on 580 euroa. Ilahduttavan moni eläkeläisjäsen on ilmoittautunut tapatumaan, summaa Parviainen.

Etujen ja palveluiden lisäksi tärkeää seniorijäsenillemme on yhteenkuuluvuus muiden juristien kanssa. Juristiliiton viesteistä saa ajankohittaisen kuvan juristien työ- ja vapaa-ajasta ja ilmaiseksi kotiin kannettava Juristiutiset-lehti toimii kattavana juridiikan yleisaikakauslehtenä. •

Senioritapaamiset

Aktiivinen senioritoimikunta järjestää toimintaa seniorijäsenille. Seuraava seniorilounas pidetään 14.11.2023 Helsingissä. Lounastapaamisen yhteydessä Tuomioviraston johtaja **Riku Jaakkola** puhuu aiheesta "Tuomioistuimien haasteet – toteutuuko kansalaisten oikeusturva". Lisätietoa liiton verkkosivuilta.

Lapsiin kohdistuvien rikosten käsittelyä halutaan nopeuttaa

Lapsiuhrien asema rikosprosessissa paranee, kun käsittelystä tulee lain perusteella kiireellistä. Uudistusta pidetään tarpeellisena, mutta kiireelliseksi määriteltyjen juttutyyppeiden määrä myös huolestuttaa käräjäoikeuksissa.

Teksti **KATJA ALAJA** | Kuvitus **ISTOCK**

Monet lapsiin kohdistuvat rikokset muuttuvat kiireellisesti käsiteltäviksi lokakuun 2023 alussa. Uuden lainsäädännön mukaan esitutkinta on suoritettava ja päätös syytteen nostamisesta on tehtävä kiireellisesti, kun asianomistaja on alle 18-vuotias ja epäilty rikos on asianomistajaan kohdistunut seksuaalirikos tai asianomistajan henkeen, terveyteen, vapauteen, yksityisyyteen, rauhaan tai kunniaan kohdistunut rikos.

Lisäksi pääkäsittely on aloitettava viimeistään 30 päivän kuluessa asian vireilletulosta tuomioistuimessa.

– Toiveena ja tavoitteena on, että rikosprosessi saadaan aiempaa nopeammin päätökseen. Pitkä prosessi hidastaa lapsen ja perheen toipumista, taustoittaa lainmuutoksia valmistellut erityisasiantuntija **Katja Repo** oikeusministeriöstä. Hän luonnehtii edellä mainittuja rikoksia lapsille haitallisimmiksi rikostyypeiksi.

Myös Länsi-Uudenmaan käräjäoikeutta johtava laamanni **Ilkka Lahtinen** suhtautuu muutoksiin myönteisesti.

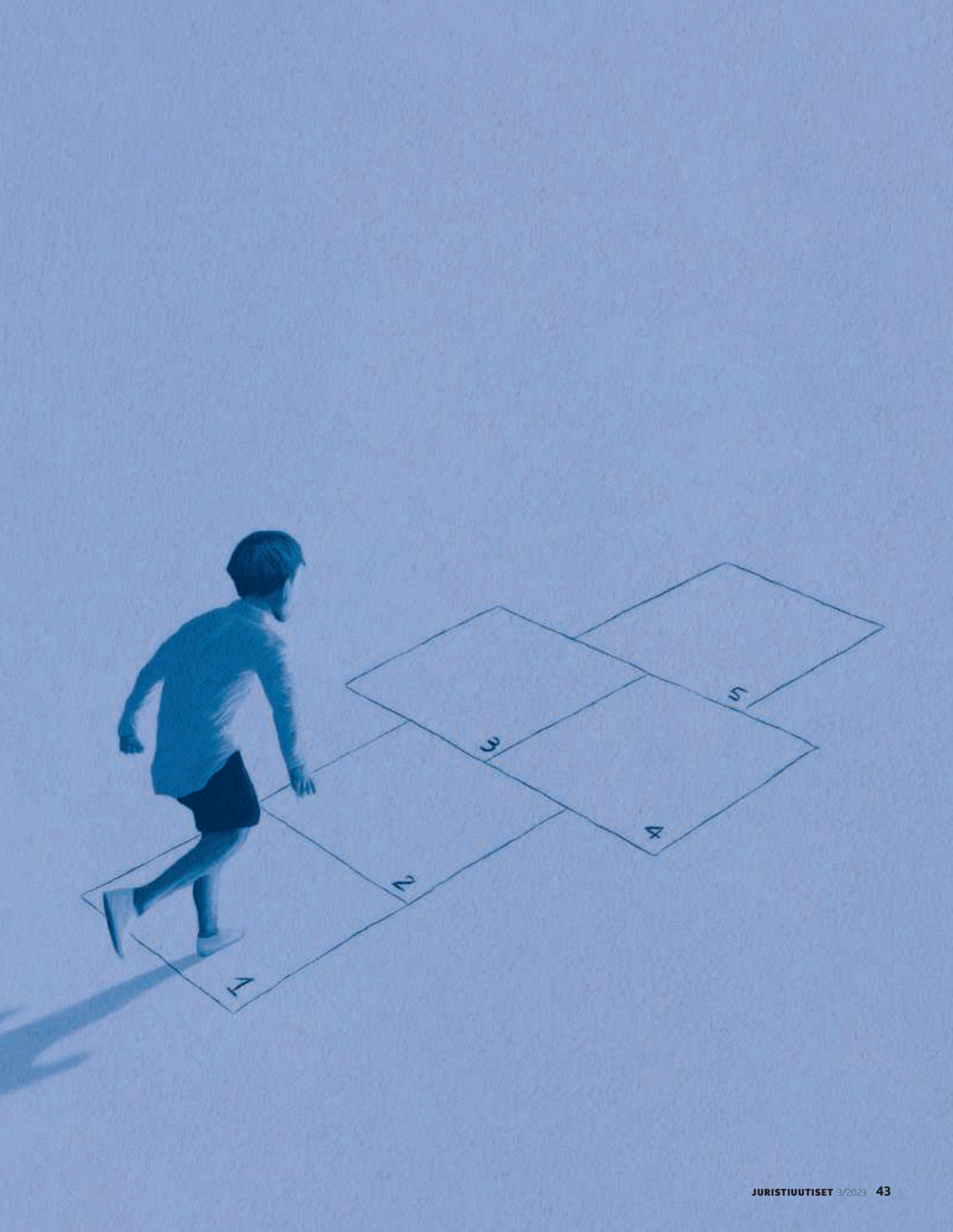
– Kiireellisyys on hyvä asia. On lapsen mutta myös vastaajan etu, että rikosasia käsitellään nopeasti, Lahtinen sanoo.

Lapsi tekijänä huomioitu jo aiemmin

Alaikäisenä tehtyjen rikosten kiireellisestä käsittelystä säädettiin lainsäädännössä jo vuosia sitten. Päätös syytteen nostamisesta on pitänyt tehdä kiireellisesti ja pääkäsittely aloittaa tietyssä määräajassa vuodesta 1997. Nykyisin tuo määräaika on 30 päivää. Esitutkinta on pitänyt toimittaa kiireellisesti vuodesta 2014.

– Lainsäätäjä on halunnut korostaa teon ja seurauksen yhteyttä sekä yhteiskunnan vakavaa suhtautumista tekoon, Repo sanoo.

Tästä herää kysymys, miksi mahdollisen rikoksen kokeneiden lasten suojeluun nopeammalla prosessilla on havahduttu huomattavasti myöhemmin. Repo viittaa oikeusministeriön nuorisorikostoimikunnan mietintöön vuodelta 2004, missä tällaista lainsäädäntöä ei katsottu perustelluksi muun muassa siksi, että nopean käsittelyn tarpeellisuudesta ei ollut selvityksiä.

On lapsen mutta myös vastaajan etu, että rikosasia käsitellään nopeasti.

Lisää resursseja oikeudenhoitoon luvassa

ERITYISASIAINTUNTIJA Katja Repo oikeusministeriöstä tunnistaa huolen lakiuudistuksen vaikutuksista kii-reellisten asioiden määrään, ja asia on huomattu edus-kunnassakin. Edellinen eduskunta velvoitti hallitusta arvioimaan uusien säännösten toimeenpanoon osoi-tettujen resurssien riittävyttä.

– Oikeusministeriö seuraa tätä riittävyttä, mutta vielä tässä vaiheessa ei ole tarkempaa tietoa, miten ja millä aikataululla se tapahtuu, Repo toteaa.

Apua tulee lisärahoituksesta. Viime vuonna valtio-neuvoston julkaisemassa oikeudenhoidon selonteossa perätään 90 miljoonan euron vuotuista lisärahoitusta oikeudenhoitoon.

Edellisen hallituksen viimeisessä julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2024–2027 todettiin, että oikeudenhoidon resurssien varmistamiseksi ja pitkien käsittelyaikojen lyhentämiseksi sekä rangaistusten turvallisen täytäntöönpanon varmistamiseksi oikeus-ministeriön hallinnonalalle oikeudenhoitoon tulee kohdentaa lisärahoitus.

Vuosittaisen 90 miljoonan euron sijasta tässä julkisen talouden suunnitelmassa mainitaan, että lisärahoitusta suunnataan 30 miljoonaa euroa vuonna 2024, 40 miljoonaa euroa vuonna 2025, 55 miljoonaa euroa vuonna 2026 ja 50 miljoonaa euroa vuodesta 2027 lukien. Nykyisessä hallitusohjelmassa tähän on tehty 25 miljoonan euron vuosittainen lisäys vuodesta 2025.

Lainsäädännön muutokset: esitutkintalain 3 luvun 11 § ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 8 a § ja 5 luvun 13 §.

Viime vuosina lapsiin kohdistuvien rikosten pitkiin käsittelyaikoihin on kiinnitetty paljon huomiota. Esimerkkejä ovat oikeusasiamies **Petri Jääskeläisen** antama ratkaisu vuodelta 2020 ja vuonna 2021 julkaistu **Monica Fagerlundin** ja **Virve-Maria Toivosen** tutkimus. Tämä tutkimus vahvistaa, että lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten rikosprosessi kestää keskimäärin kauemmin kuin muiden vakavien seksuaali- ja väkivaltarikosten.

Yhdenvertaisuus määräajan perusteena

Lakien valmistelussa pohdittiin mahdollisuutta säätää määräaikoja lapsiin kohdistuvien rikosten käsittelyssä.

– Olisi vaikeaa asettaa määräaikoja esitutkinnalle ja syytteen nostamiselle, koska uuden sääntelyn piiriin kuuluvat rikosasiat voivat olla keskenään hyvin erilaisia. Lapsen kohdistuvassa seksuaalirikosepäilyssä saattaa esimerkiksi olla tarpeen tehdä tutkimuksia lasten ja nuorten oikeuspsykiatrin yksikössä, mikä voi viedä aikaa. Tärkeintä on, että esitutkinta ja syyteharkinta tehdään mahdollisimman nopeasti ja laadukkaasti, Repo toteaa.

Hän lisää, että pääkäsittelyn aloittamista koskeva 30 päivän määräaika perustuu yhdenvertaisuuden ajatukselle: rikoksen tehneen nuoren pääkäsittelyä koskee sama aika. Tuomioistuimien voi määrätä määräajan säädettyä pidemmäksi vain tärkeän syyntä.

”Pidempi määräaika helpottaisi valmistelua”

Lahtinen kokee, että hyvä sääntely olisi vielä parempi, jos pääkäsitteilyn aloittamisen määräaika olisi jonkin verran pidempi.

– Lainsäätäjä olisi voinut säätää sen pidemmäksi, esimerkiksi 60 tai 90 päiväksi. Tämä olisi helpottanut paitsi asioiden valmistelua kärjäoikeudessa myös avustajien ja puolustajien valmistautumista istuntoon, Lahtinen toteaa.

Ruotsissa puolestaan on voimassa pykälä, jonka mukaan esitutkinnan ja ratkaisun syytteen nostamisesta tulee olla tehty niin nopeasti kuin mahdollista ja kolmessa kuukaudessa siitä, kun rikoksesta epäilty on selvillä. Tämä koskee alaikäisiä asianomistajia ja henkeen, terveyteen, vapauteen ja rauhaan kohdistuneita rikoksia. Revolla ei ole tietoa, onko määräajassa pysytty.

Lahtinen nostaa määräajan esiin siksikin, että tuomioistuimilla on paljon kiireellisiä asioita hoidettavana, ja korona-ajan ”käsittelyvelkakin” yhä vaivaa. Nuorten rikosasioiden rinnalla kiireellisinä käsiteltäviä ovat vangittujen jutut ja lähestymiskieltoasiat sekä esimerkiksi konkurssit ja velkajärjestelyt.

– Länsi-Uudenmaan kärjäoikeudessa konkurssien ja velkajärjestelyjen määrä on kasvanut jopa noin 40 prosentilla vuosien 2022 ja 2023 aikana. Vaarana on, että aikuisten seksuaalirikosten ja kiireettömien asioiden käsittelyajat venyvät, Lahtinen sanoo ja lisää, että Länsi-Uudellamaalla kaikki ovat kiireisiä: tuomarit, syyttäjät ja avustajat.

Lahtinen on keskustellut lainmuutoksista kärjäoikeutensa henkilöstön lisäksi toimialueensa syyttäjien ja poliisin kanssa. Keskustelua on käyty myös valtakunnallisella tasolla esimerkiksi muiden laamannien kanssa. Heidän viestinsä on samansuuntainen kuin Lahtisella: uudistus on tarpeellinen, mutta kiireellisten asioiden määrä mietityttää.

Valmiina muutoksiin

Valmistautumisaikaa uuden sääntelyn mukanaan tuomiin muutoksiin on ollut vuoden 2022 lopulta lähtien. Laamanni Lahtinen kokee, että aikaa on sinälään ollut riittävästi ja Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus on valmis käsittelemään lapsiin kohdistuvia vakavia rikoksia entistä nopeammin.

Lahtinen kertoo, että keskusteluissa läheisen sidosryhmän eli syyttäjien kanssa päätettiin laajentaa jo aiemmin hyväksi havaittua toimintatapaa. Noin 20 vuoden ajan Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus ja syyttäjät ovat sopineet 15-vuotiaiden mutta alle 18-vuotiaiden nuorten tekemien rikosten istuntopäivät etukäteen. Niitä on ollut yksi viikossa eli neljä kuukaudessa.

Utta on, että näiden päivien rinnalle tulee yhdeksän istuntopäivää, jotka pyhitetään nuoriin kohdistuvien vakavien rikosten käsittelylle. Syyttäjien lisäksi ne ovat Länsi-Uudenmaan kuntien sosiaalitoimien tiedossa.

– Syyttäjä voi valita näistä sellaisen istuntopäivän, että pääkäsitteily pystytään istumaan 30 päivässä. Toki suuret tapaukset pitää aikatauluttaa erikseen, Lahtinen korostaa. •

LISÄÄ AIHEESTA

LUE LISÄÄ

Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen: Lapsiin kohdistuneiden rikosten käsittelyn kestoja koskeva sääntely (EOAK/5625/2020).

Monica Fagerlund, Virve-Maria Toivonen: Rikosprosessin kesto lapsiin kohdistuvissa seksuaalirikoksissa. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2021:3.

Apotti pratar finska – trots att patienten pratar svenska

Patientdatasystemet Apotti finns endast på finska och journaluppgifter skrivs in på finska. Att informationen är på finska är ett sätt att garantera patientsäkerheten genom hela vårdkedjan – trots att klienten har svenska som modersmål.

Text MICHAELA VON KÜGELGEN | Bild ISTOCK

Patientdatasystemet Apotti finns endast på finska. Apotti används i HUS-sammanslutningen och i Helsingfors stad samt i Nylands välfärdsområde, som omfattar Vanda, Kervo och Västra Nyland.

– Beslutsfattarna i Helsingfors stad bestämde sig för att köpa ett finskspråkigt program. Varför det är så borde vi fråga av dem, säger **Jaana Kärki** som är utvecklingschef för Apotti vid Helsingfors stad.

Enspråkigheten diskuterades för två år sedan, när staden tog i bruk systemet.

– Men vi ville inte lägga resurser på att fundera på varför det blev så här, utan på att hitta sätt att jobba runt det, säger Kärki.

Ett sätt är att översätta allt mer material kring Apotti. Bland annat finns instruktioner och utbildningsmaterial numera på svenska, framtaget av Apotti Oy.

– I början översatte vi alla beslut, men under 2022 fick vi färdiga svenska beslutsunderlag i systemet, så nu får klienten beslutet direkt på svenska, berättar Kärki.

Bristen på översättningar har ändå lett till att en del svenskspråkiga klienter fått information på finska. Enligt Kärki har människor varit i kontakt med staden och frågan har diskuterats inom social- och hälsovården.

– Vi har inte hunnit översätta allt, utan ökar det svenskspråkiga materialet gradvis.

Tar hjälp av jurister

Helsingfors stad har fört en aktiv diskussion om språklagen med jurister inom social- och hälsovården under hela processen. Därför bestämdes bland annat att beslut om socialvård ska översättas först eftersom de kan överklagas. Även tjänster för äldre var högt prioriterade.

– Prioritetsordningen har vi gjort upp i samförstånd med juristerna och verksamheten. Vi vill uppfylla lagens krav så gott det går, säger Kärki.

Bland annat ska vårdplanerna, som nu endast finns på finska, i framtiden översättas till svenska. Instruktioner för sårvård och instruktioner som berör sjukdom finns redan på svenska.

– En del lagförändringar inom social- och hälsovårdssektorn har gjort arbetet långsammare. Troligtvis är vi klara med den svenska helheten i början av nästa år, men det är omöjligt att säga exakt när det blir.

Vårdare översätter från svenska till finska

Fastän allt mer runtom Apotti översätts till svenska skrivs patientdatauppgifter in på finska – oavsett vilket språk klienten och vårdaren pratar med varandra. Enligt Jaana Kärki handlar det om att säkerställa klient- och patientsäkerhet. Till exempel alla akutmottagare förstår inte svenska.

– Det är mycket viktigt att alla i vårdkedjan förstår vad som står i journalen, säger Kärki.

”Troligtvis är vi klara med den svenska helheten i början av nästa år.”

Men det finns också språkliga undantag. Till exempel i Kärkullas enheter och i bedömning av barnskyddsbehovet skriver man direkt på svenska i journalen. Och klienten har alltid rätt att få information om sin egen hälsa på sitt eget modersmål.

Att vårdare är tvungna att skriva i journalen på ett annat språk än de pratat med klienten kan vålla problem, men Kärki har inte hört om några allvarliga översättningsmissar.

– Det finns naturligtvis en risk att något blir fel eller att det går långsammare att skriva texten om man inte kommer på en översättning.

Utmaningen är ändå inget nytt för just Apotti – även tidigare har journalanteckningar skrivits på finska i systemet trots att vårdspråket varit svenska.

En förbättring till det tidigare

För att undvika översättningsmissar finns en del färdiga termer som kan hjälpa vårdaren.

– Men jag tror att det kan vara en tröskelfråga för vårdare från svenska Österbotten att jobba i Helsingfors i och med att dokumentationen är på finska. De som utbildar sig på svenska i Helsingfors lär sig redan under praktiken att skriva in uppgifterna på finska, säger Kärki.

Enligt Kärki påverkar patientdatasystemets enspråkighet inte de svenskspråkiga tjänsterna.

– Servicen är inte beroende av ett system eftersom vi har lagstadgade uppgifter.

Det viktigaste är att säkerställa klient- och patientsäkerhet och klienternas rätt att få svenskspråkig dokumentation av sin vård.

– Ibland är vi tvungna att göra kompromisser för att garantera att alla i vårdkedjan förstår informationen, säger Jaana Kärki.

En klar förbättring finns ändå jämfört med tidigare system: i Apotti ser vårdarna direkt klientens modersmål. •

Lagen om vård på svenska

LAGEN om ordnande av social- och hälsovård uppper i 5 § att tvåspråkiga välfärdsområden ska ordna vård på både finska och svenska.

Enligt språklagens 4 § ska patientens och klientens språkliga rättigheter inom hälso- och socialvården samt i hälsovårds- och socialvårdslagstiftningen garanteras.

Mukana työelämän jokaisessa käänteessä

Yhdistämme työntekijän ja työnantajan

Etsitkö tiimiisi huippuammattilaista tai unelmiesi työpaikkaa? Suosittu Juristirekrytointi välittää vuodessa satoja työpaikkoja. Työpaikkavahdilla saat tiedon uusista paikoista nopeasti.

Kysyttävää työelämästä?

Olipa asiasi pieni tai suuri, me autamme. Työ- ja virkasuhdeneuvonta palvelee esimerkiksi palkkaneuvotteluihin, työsopimuksiin ja työelämän pulmiin liittyvissä asioissa.

Intoa ja uutta suuntaa urallesi

Harkitsetko rohkeaa urahyppyä tai haluaisitko kehittyä lisää nykyisessä työssäsi? Tarjoamme tukea uralle mm. mentoroinnin, henkilökohtaisen uravalmennuksen ja omatoimisten verkkovalmennusten kautta.

Juristiliiton palvelut, edut ja koulutukset ovat aina maksutta jäsenten käytettävissä.

[juristiliitto.fi](https://www.juristiliitto.fi)

JURISTILIITTO
JURISTFÖRBUNDET

Nimitykset

Santeri Huuskonen
HPP Asianajotoimisto Oy

Mikko Mäkelä
HPP Asianajotoimisto Oy

Elina Laitinen
HPP Asianajotoimisto Oy

Sanan Eskandari
Asianajotoimisto Krogerus Oy

Manu Honkanen
Asianajotoimisto Krogerus Oy

Marko Turtiainen
Asianajotoimisto Krogerus Oy

Saara Kinnunen
Asianajotoimisto Krogerus Oy

Venla Nummela
Asianajotoimisto Krogerus Oy

Ilona Satta
Asianajotoimisto Krogerus Oy

Christian Wik
Asianajotoimisto Lukander Ruohola HTO Oy

Juho Lakkala
Asianajotoimisto Lukander Ruohola HTO Oy

Jussi Kataja
Asianajotoimisto Lukander Ruohola HTO Oy

Emma Holopainen
Asianajotoimisto Lukander Ruohola HTO Oy

Henna Laulunen
Asianajotoimisto Mercurius Oy

Emeline Banzuzi
1001 Lakes Oy

Asianajotoimistot

Borenius Asianajotoimisto Oy:n Senior Associateksi Advisory-linjaan OTM, AA **Aapo Pessi**, OTM, AA **Eveliina Ilonen**, OTM, AA **Tuomas Tuominen** 1.8.2023 alkaen, Senior Associateksi Transactions-linjaan OTM, AA **Teo Virtanen** ja OTM, AA **Nelli Nurminen** 1.4.2023 alkaen, Associateksi Advisory-linjaan OTM **Floora Kukorelli** ja OTM **Meri Tirkkonen** 8.5.2023 alkaen, Counseliksi Advisory-linjaan OTM, AA **Kiira Björkroth** 1.5.2023 alkaen, osakkaaksi kutsuttuina Transactions-linjaan OTM, AA **Janko Lindros** 5.6.2023 alkaen ja Advisory-linjaan OTM, AA **Emma Niemistö** 1.5.2023 alkaen.

HPP Asianajotoimisto Oy:n Associateiksi OTM **Santeri Huuskonen** 28.3.2023 lähtien, OTM **Mikko Mäkelä** 3.5.2023 lähtien ja OTM **Elina Laitinen** 1.6.2023. (kuvat)

Krogeruksen Associateiksi OTM **Sanan Eskandari**, OTM **Manu Honkanen** ja OTM **Marko Turtiainen** 3.4.2023, OTM **Saara Kinnunen** 17.4.2023, OTM **Venla Nummela** 29.5.2023 ja OTM **Ilona Satta** 1.6.2023. (kuvat)

Lieke Asianajotoimisto Oy:n Associateiksi OTM **Maija Tevajärvi**, OTM, KTM **Riina Pajala** 5.6.2023 lähtien.

Asianajotoimisto Lukander Ruohola HTO Oy:n senior advisoriksi AA **Christian Wik**, juristeiksi Kuopion-toimistoon OTM **Juho Lakkala** ja OTM **Jussi Kataja** sekä Helsingin-toimistoon OTM **Emma Holopainen**. (kuvat)

Asianajotoimisto Mercurius Oy:n counseliksi OTM, AA **Henna Laulunen** 15.5.2023 alkaen. (kuva)

Muu yritysellämä

1001 Lakes Oy:n Privacy & Data Governance Counseliksi LL.M. **Emeline Banzuzi** keskittyen erityisesti datatalouden sääntökirjan soveltamiseen ja tietosuojaan. (kuva)

Kunnat ja kaupungit

Kauniaisten kaupungin kirjastopalveluiden päällikön virkaan OTM **Jaakko Tiinanen** 1.8.2023 lukien.

Nimityksiä-palstan tekstiä ja värikuvat mieluiten valkoisella taustalla toimitetaan osoitteessa www.juristiutiset.fi/ilmoitanimitys viimeistään **29.9.2023**. Julkaistuista kuvista veloitamme käsittelykuluina 40 euroa/kpl. Numero 4/23 ilmestyy 8.11.2023. Toimitus pidättää oikeuden tekstin muokkaamiseen ja lyhentämiseen tarvittaessa.

Tekoäly ja Raketti

William Huskisson oli arvostettu ja vaikutusvaltainen henkilö. Hän oli myös tunnettu jokseenkin kömpelönä; hän oli vähän aikaa sitten kaatunut ja murtautunut kätensä. Lisäksi hän oli ollut leikkauksessa vain muutama viikko aiemmin ja oli paikalla lääkärinsä neuvosta välittämättä.

Tilaisuus oli kuitenkin aivan liian merkittävä kansanedustajalle hukattavaksi. Liverpoolin ja Manchesterin välille avattiin rautatie syksyllä 1830, ja hän pääsi muiden julkisten joukossa ensimmäisenä matkustajajunan kyytiin.

Alkumatka sujui lupaavasti. Junat pysähtyivät vesipisteelle, ja matkustajilla oli mahdollisuus jaloitella hetki. Huskisson laskeutui vaunustaan raiteille, jutteli muiden kunniavieraiden kanssa ja kätteli heitä.

Vastakkaisella raiteella lähestyi juna, mutta se vaikeasti olevan kovin kaukana. Lähestyvä juna oli nimeltään Rocket, uusin veturimalli. Nimestään huolimatta junan vauhti ei ollut huumaaava – ehkä kolmekymppiä –, mutta Huskisson ei ollut tottunut niin nopeasti liikkuviin asioihin. Kukaan ei ollut.

Kun juna lähenikin odotettua nopeammin, Huskissoniin iski paniikki. Hän juoksi ensin pois raiteilta, kääntyi takaisin, päättikin uudestaan juosta pois raiteilta – hitto – mutta muutti viime hetkellä mielensä ja yritti nousta odottavan vaunun kyytiin.

Kiivetessään vaunuun Huskisson otti kädellään tukevan ovesta. Ovi aukesi ammolleen ja heilautti epäonnisen Huskissonin suoraan vastaantulevan junan alle. Rakettin kuljettaja yritti pysäyttää kaikin keinoin. Veturissa ei kuitenkaan ollut jarruja, koska se oli vasta prototyyppi.

Valitettavasti The Right Honourable William Huskisson jäi historiaan paitsi kansanedustajana ja merkittävänä henkilönä, myös ensimmäisenä henkilöjunaliikenteen kuolonuhrina.

Raideliikenne mullisti ihmisten ja tavaroiden liikumisen. Tällä hetkellä ylivoimaisesti suurin mullistava voima on tekoäly. Oikeastaan kaikessa teknologisessä kehityksessä (koski se sitten raideliikennettä tai tekoälyä) on sama dilemma: miten voisimme kehittää ja hyödyntää uutta teknologiaa mahdollisimman laajasti, mutta kuitenkin siten, että se olisi turvallista?

Tekoäly muistuttaa erehdyttävästi 1830-luvun raideliikennettä. Vauhti on kova, uusia innovaatioita tehdään

jatkuvasti, ihmiset eivät vielä osaa käyttää teknologiaa ja prototyypeissä ei ole laisinkaan jarruja. Samalla on selvää, että tekoäly tulee muuttamaan koko yhteiskuntaa, vähintäänkin vastaavalla painoarvolla kuin raideliikenne. Meillä ei ole mahdollisuutta mennä takaisin hevosvankkureiden aikaan.

Huskissonin onnettomuuden jälkeen junaliikenteen turvallisuuteen alettiin kiinnittää laajasti huomiota. Jotkin turvallisuutta parantavat seikat olivat teknologisia innovaatioita. Juniin tulivat muun muassa pillit, joilla varoitettiin lähestyvistä junasta. Toiset innovaatiot taas tehtiin inhimillisellä puolella: ihmisiä opastettiin, miten junaliikenteessä tulisi käyttäytyä turvallisesti.

Tarvitsemme näitä kahta puolta myös tekoälykehityksessä. Tarvitsemme sekä teknisesti turvallisempia sovelluksia että oppeja siitä, miten käytämme sovelluksia turvallisesti ja tehokkaasti.

Juristit ovat tässä aivan keskeisessä roolissa. Meidän tulee varmistaa se, että tekoälyä voidaan kehittää ja käyttää turvallisesti.

Oma vaarini jäi myös junan alle hieman huskissonmaisissa olosuhteissa. Traktori sammui avonaiseen tasoristeykseen, raiteille. Sitkeänä kaverina vaarini yritti käynnistää traktoria viimeiseen asti. Juna osui kuitenkin renkaan kulmaan ja pompautti traktorin useita kymmeniä metrejä pellolle.

Vaarini hengen pelasti päässä ollut tukeva karvalakki. Risteyksessä on nykyään puomi.

Tekoäly muistuttaa erehdyttävästi 1830-luvun raideliikennettä.

ANTTI INNANEN
CEO, Dot.
Antti Innanen
antti@dot.legal

Viisi nopeaa

Petri Impola, Juristiliiton hallituksen uusi jäsen

Petri Impola valmistui Turun yliopistosta 1995 ja aloitti auskultoinnin pian sen jälkeen. Hän työskenteli asianajotoimistossa avustavana lakimiehenä ja asianajajana. Vuonna 2000 Impola siirtyi yrittäjäksi omaan toimistoon kollegan kanssa, sittemmin hän on jatkanut yksin osakkaana. Impola valittiin liiton valtuuskuntaan vuoden 2018 vaalissa ja edelleen hallituksen varajäseneksi. Tänä vuonna hänestä tuli Juristiliiton hallituksen varsinainen jäsen.

Miksi sinusta tuli juristi?

Oikeustieteellinen oli mielessä jo varhain lukiossa. Auskultoinnin jälkeen olisin halunnut jatkaa tuomioistuinauraa, mutta vuonna 1996 hovioikeuksiin oli pitkät jonot esittelijän tehtäviin, eikä välittömiä työvaihtoehtoja tuomioistuimissa ollut. Valitsin kakkosvaihtoehdon eli asianajotyöt.

Mihin asioihin haluat vaikuttaa hallituksessa?

Oikeudenhoito tarvitsee lisäresursseja, erityisesti tuomioistuimet mutta myös syyttäjät ja rikostutkinta. Tuomioistuinasioiden käsittelyajat ovat liian pitkiä, ja tämä vaikuttaa erityisesti yksityishenkilöiden ja yhteisöjen jaksamiseen ja toimintaan. Pääkaupunkiseudulla käsitellään laajoja ja vaikeita oikeudenkäyntiasioita, joiden ratkaisemiseen tuomareille on taattava työrauha. Pitkät käsittelyajat vaikuttavat myös oikeudenkäyntikuluihin. Haluaisin, että liitto on kannattava vaihtoehto myös pienyrittäjille. Viime vuoden lopussa Suomessa oli 2 255 asianajajaa, joista 33 prosenttia työskenteli 1–2 juristin toimistossa.

Mikä on erityisen ajankohtaista hallitustyöskentelyssä asianajajakunnan näkökulmasta?

Akuutti asia on saada oikeusapupalkkioihin riittävä tasokorjaus. Oikeusapuasioita hoitavat toimistot eivät voi palkata avustavaa työvoimaa alhaisen palkkiotason vuoksi. Kun vastavalmistuneilla vähenee mahdollisuus päästä kokeneen rikos- ja muita oikeusapuasioita hoitavan asianajajan oppiin, jää tärkeä "kisällin" oppi saamatta. Tästä seuraa, että nuorena lupalakijuristina ryhdytään hoitamaan vaativia rikosasioita ilman riittävää kokemusta. Uhka on, ettei löydy kokeneita avustajia hoitamaan oikeusapuasioita. Asianajajien aseman kirjaaminen perustuslakiin on tavoite, ja toivottavasti keskustelemme siitä liiton hallituksen kokouksissa.

Kolme asiaa, joita tarvitset työssäsi päivittäin?

Kannettava tietokone, puhelin ja nettiyhteys.

Miten pidät huolta omasta jaksamisestasi?

Harrastan joukkuelajeja ja kuntoilun muutoinkin. Kesämökki ja mökkityöt ovat hyvää terapiaa kerrostaloasukkaalle. Pidän lomaa riittävästi, mutta yrittäjän lomanvietto on joustavaa, kuitenkin positiivisella tavalla.

Oppimisen vapautta koulutusten kiinteähintaisella kausikortilla

Webinaaripassi tarjoaa sinulle vapaan osallistumisoikeuden Editan juridisiin webinaareihin vuoden ajaksi. Valitse monipuolisista ja ajankohtaisista koulutuksistamme itseäsi kiinnostavimmat. Päivitä osaamistasi vaivattomasti!

Tutustu ja osta:
lakitieto.edita.fi/webinaaripassi

EDITA